

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMETU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

Bakalářská práce

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

A

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

FAKULTA MANAGEMETU V JINDŘICHOVĚ HRADCI

**AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ A ŠIKANA ŽÁKŮ
VŮČI UČITELŮM**

Autor: Machová Monika

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Procházka, Ph.D.

Studijní program: Sociální pedagogika, specializace

Datum odevzdání: 29.3.2013

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

AGRESIVNÍ CHOVÁNÍ A ŠIKANA ŽÁKŮ VŮČI UČITELŮM

jsem zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce.

Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne:

.....

Podpis

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problémem šikany a agresivního chování, kterého se dopouštějí studenti na učitelích. V teoretické části práce jsou rozebrány příčiny vzniku šikany, její druhy a následky. Charakterizuje oběti i agresory. V praktické části jsou dva výzkumy – dotazníkové šetření a dokumentace konkrétního příkladu šikany na učiteli. Díky dotazníkům bylo zjišťováno, jak velký vliv má na výskyt šikany vůči učitelům míra vzdělání a druh školy. V kazuistice je popsán konkrétní případ šikany na učiteli.

Abstract

This bachelor work deals with the problem of bullying and aggressive behavior perpetrated by students on teachers. In the theoretical part of the bachelor work are analyzed the causes of bullying, types and consequences. This bachelor work characterizes victims and aggressors. The practical part has two surveys - a survey and a documentation of concrete example of bullying teachers. The questionnaires have analyzed how much influence does have the bullying to teachers level of education and type of school. The case report describes the specific case of bullying to teacher.

Klíčová slova

Šikana, agresivita, oběť, agresor, příčiny vzniku agresivního chování

Key words

Bullying, aggression, victim, aggressor, causes of aggressive behavior

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Miroslavu Procházkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě během psaní bakalářské práce velmi podporovali.

OBSAH

I Úvod	9
II Teoretická část	11
1 Vymezení pojmů.....	11
1.1 Sociálně patologické chování	11
1.2 Agrese	11
1.3 Agresivita.....	11
1.4 Agresivní chování	12
1.4.1 Příčiny agresivity	12
1.4.2 Druhy agrese či agresivního chování.....	14
1.5 Formy agrese.....	15
1.6 Příčiny zvýšeného výskytu agrese ve společnosti	16
2 Šikana.....	18
2.1 Definice šikany	18
2.2 Typy šikany.....	18
2.3. Vývojová stadia šikany	19
2.4 Účastníci šikany	20
2.4.1 Osobnost agresorů.....	20
2.4.2 Osobnost obětí	22
3 Šikana učitelů.....	24
3.1 Příčiny a důsledky šikanování	27
3.2 Agresoři a oběti při šikaně učitelů	29
3.2.1 Agresor – žák	29

3.2.2 Oběť – učitel	30
3.3 Možnosti řešení problému nárůstu agresivity žáků vůči učitelům	30
3.4 Právní normy v České Republice.....	33
3.5 Následky agresivního chování šikany.....	35
3.6 Jak ochránit psychiku učitele.....	36
III Praktická část	38
4 Cíl a metodika.....	38
4.1 Cíl práce	38
4.2 Výzkumná metoda	38
4.2.1 Dotazník.....	38
4.2.1.1 Tvorba dotazníkových položek.....	39
4.2.2 Zpověď učitele	40
4.3 Výzkumné předpoklady	40
4.4 Výzkumný vzorek.....	40
5 Výzkumné prostředí.....	41
5.1 Gymnázium J. V. Jirsíka.....	41
5.2 Střední škola a vyšší odborná škola cestovního ruchu	41
6 Vyhodnocení	42
6.1 Dotazník.....	42
6.1.1 Učňovský obor – 1. ročník.....	42
6.1.2 Učňovský obor – 3. ročník.....	45
6.1.3 Gymnázium – 1. ročník	48
6.1.4 Gymnázium 4. ročník	50

7 Vyhodnocení výzkumných předpokladů	53
7.1 Předpoklad č. 1	53
7.2 Předpoklad č. 2	56
7.3 Předpoklad č. 3	57
8 Zpověď učitele	60
IV Výzkum	63
V Závěr	65
VI Použitá literatura.....	67
VII Seznam tabulek	69
VIII Seznam příloh	70

I Úvod

Tématem mé bakalářské práce je agresivní chování a šikana žáků vůči učitelům. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že tento jev může být velkým množstvím lidí podceňován.

Trendem moderní doby je, aby měly děti volnější a “demokratičtější” výchovu. Rodiče touží po slibné kariéře, vysokém platovém ohodnocení a tak se pohled na rodinu zcela mění. Táta s mámou jsou více v práci než doma, děti tak nemají pevné a jisté rodinné zázemí. Na prvním místě není už starost o dítě, ale to jak vydělat co nejvíce peněz. Peníze jsou samozřejmě důležité, ale nikdy by neměly být na pomyslném žebříčku před dětmi. Děti, se kterými rodiči nejsou, vyrůstají jako “kůl v plotě“. V těchto rodinách často dochází k tomu, že rodiče vlastně ani nemají představu o tom, co z jejich dítěte roste, jaké má touhy, přání, hodnoty a jak se chová k druhým lidem. Není proto pro mě překvapením, že se některé děti v dnešní uspěchané době chovají vůči druhým lidem zcela nemorálně a nedůstojně.

Morální hodnoty dětí také narušují masmédiá. Na internetu se dá najít cokoli, děti tak mají přístup k věcem, které jsou pro ně neadekvátní. Počítačové hry, ve kterých se jen střílí, snižují reálné vnímání věcí. Rodiče by si tak měli více všimnout volno - časových aktivit svých dětí.

Šikana se objevuje na školách už mnoho let. Dříve šlo ale převážně o to, že si silnější žák vyhlédl svou oběť mezi ostatními žáky. Znepokojuje mě fakt, že od žáků se přesouvají ke svým učitelům. Pro mě vždy osobnost učitele představovala velkou autoritu. Učitel byl člověk, který měl respekt. Byl to někdo, kdo byl velmi vzdělaný a já takto vzdělané lidi vždy uznávala.

Šikana učitelů představuje podle mého názoru obrovský problém. Když studenti nedokážou uznat autoritu učitele, dokážou uznat jiné autority? A co až budou dospělí, budou šikanovat své kolegy v práci či sousedy? Jaký z nich vyroste člověk?

Má práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se pokusím vysvětlit základní pojmy v oblasti šikany a agresivního chování, jejich druhy, příčiny a důsledky. Praktická část je zaměřena na vlastní výzkum. Ve svém výzkumu se pokusím potvrdit nebo vyvrátit tři hypotézy, které jsem si stanovila:

- Typ školy ovlivňuje agresivitu dětí vůči učitelům.
- Agresivní chování je častějším projevem u mužů než u žen
- Věk žáků hraje roli při výskytu šikany vůči učitelům ve škole

Metodou pro získání informací je dotazník, výzkum bude probíhat na středním odborném učilišti a gymnáziu. Dotazník obdrží studenti prvního ročníku (15/16 let) a studenti absolventského ročníku (18,19,20 let). Výzkum bude probíhat v listopadu roku 2012.

V rámci svého výzkumu vypracuji také kazuistiku, která bude vyprávět pravdivý příběh o šikaně jedné učitelky.

Cílem mé práce je to, aby se šikana učitelů stala více diskutovaným tématem, nad kterým se nebudou zavírat oči. Je to fakt, který existuje a který by se měl řešit. Vždyť i v odborné literatuře se většina autorů zaměřuje pouze na šikana mezi žáky. Důležité je také to, aby se učitelé nestyděli za to, že je jejich žák dostal do tak nepříjemné situace. Ředitelé by tyto události neměli tutlat a snažit se je skrývat. Chápu, že prestiž školy a počet studentů přináší školám finanční prostředky, ale úroveň a příjemné klima by dle mého názoru mělo být vždy na prvním místě. Škola, která se nesnaží své problémy skrývat, ale naopak je řešit a vytvářet takové podmínky, aby tyto nežádoucí jevy vůbec nevznikaly, musí být pro budoucí studenty více zajímavá.

II Teoretická část

1 Vymezení pojmů

1.1 Sociálně patologické chování

Sociálně patologické chování vzniká v důsledku působení řady faktorů, které jsou ve vzájemné interakci. Mezi tyto základní příčiny patří:

- biologicko - psychologické
- sociálně psychologické
- sociologické

Samotný pojem sociální patologie znamená nežádoucí a nezdravé společenské jevy, které jsou vždy pro společnost a její členy negativní. Jedním z těchto jevů je i agrese a agresivita (Fischer S., Škoda J., 2009).

1.2 Agrese

Zdeněk Martínek vystihuje ve své knize pojem agrese jako jednání, které je násilné nebo nepřátelské a jehož záměrem je výrazně ublížit (Martínek M., 2009), Říčan s Janošovou vysvětlují agresi jako napadení či přeapadení druhých (Říčan P., Janošová P., 2010).

Autoři se při vysvětlování významu tohoto pojmu převážně shodují.

1.3 Agresivita

Agresivita je dle Martínka charakterizována jako: *„Útočnost, postoj nebo vnitřní pohotovost k agresi. V širším slova smyslu se takto označuje schopnost organismu mobilizovat síly k zápasu o dosažení nějakého cíle a schopnost vzdorovat těžkostem“* (Martínek M., 2009, str. 9).

Agresivitu můžeme chápat do jisté míry jako znak osobnosti jedince. Každý člověk má dispozici reagovat agresivně. U každého je ale míra reagování dost odlišná.

S agresivitou souvisí i pojem hostilita, což znamená nepřátelský postoj a agresivní chování vůči sobě a okolí (Fischer S., Škoda J., 2009).

Není špatné, že má každý člověk v sobě dispozice k tomu, aby jednal agresivně. V dnešním “sobeckém a uspěchaném“ světě by jinak neměl vůbec šanci na přežití. Důležité ale je, aby toto jednání nezneužíval pro zastrašování druhých lidí a pro vlastní pobavení.

1.4 Agresivní chování

Agresivní chování, násilí, války a kriminalita postupně zamořují společnost, šíří se a rozrůstá. Přispívá tomu i prezentace tohoto násilnického chování v masmédiích, internetu a počítačových her (Fischer S., Škoda J., 2009).

Velkým problémem je, že se agresivita a násilnické sklony objevují ve školních kolektivech. Procházka to shrnuje takto: “ *Sociálně patologické jevy se v současné škole dotýkají stále mladších žáků a frekvence výskytu jevů se zvyšuje*“ (Procházka M., 2012, str. 140). Mezi tyto jevy patří:

- šikanování a násilné chování,
- drogové závislosti, alkoholismus, tabakismus,
- kriminalita a delikvence,
- gambling,
- záškoláctví,
- virtuální drogy,
- rasismus, xenofobie (Procházka M., 2012).

1.4.1 Příčiny agresivity

Mezi hlavní příčiny agresivity patří biologické, genetické, osobnostní, zdravotní faktory, prostředí ve kterém jedinec vyrůstá a vliv ostatních lidí. Můžeme je taktéž dělit na vrozené a získané (Fischer S., Škoda J., 2009). Psychická odchylka a tím i agresivní chování tedy vzniká jako důsledek vzájemné interakce dědičných dispozic a vnějších faktorů (Vágnerová M., 2004).

Agresivní chování se rozvíjí učením, díky němuž dojde buď k tomu, že se u jedince patologické chování projeví, či zůstane utlumeno (Procházka M., 2012).

- Biologické faktory

Předpokladem pro vznik agresivity je míra genetické dispozice. Mnoho lidí se domnívá, že se agresivní chování vyskytuje převážně u jedinců, kteří pochází z rodiny, ve které se vyskytují patologické a agresivní způsoby chování. Pravdou je, že se agresivita může objevit i u jedince, který pochází z rodiny, kde se patologické poruchy neobjevují. Hlavní roli zde tedy opravdu hrají biologické faktory (Martínek Z., 2009).

- Agresivita jako prostředek k dosažení cíle

Přirozená agresivita se začíná u dětí objevovat zhruba ve třech letech života. Souvisí to s uvědomováním si vlastního já. Děti v tomto věku pozorují své prostředí, nasávají informace, začínají se učit stylům a způsobům chování, které vidí kolem sebe. Pokud má dítě rodiče, či prarodiče, kteří mu dávají najevo, že díky jeho agresivitě dosáhne svých cílů, pak lze u tohoto dítěte očekávat velmi zvýšenou agresivitu. Rodiče i prarodiče si nejspíš neuvědomují, jaké fatální chyby se dopouštějí a jaké důsledky může mít jejich chování. Tyto děti často dokážou bravurně manipulovat s ostatními, díky čemuž dosahují všeho, co chtějí (Martínek Z., 2009).

- Agresivita vzniklá jako důsledek organického poškození mozku

Mezi dvě základní oblasti, které ovlivňují agresivní chování, patří limbický systém a kůra mozková. Limbický systém ovlivňuje míru emocí. Hippocampus snižuje agresi, naproti tomu amygdala agresi zvyšuje a posiluje. Kůra mozková a korové oblasti zajišťují správné sociální učení a pochopení významu sociálních situací. Pokud dojde k jejich narušení, dochází k tomu, že jedinec reaguje nepřiměřeně k dané situaci, velice rychle se mu mění nálada, je vzrušivý, vztahovačný a neklidný. Děti s organickým poškozením mozku mají větší sklon inklinovat k patologickému jednání a zapojování se do násilných trestných činů (Martínek Z., 2009).

- Sociokulturní dispozice

Násilnické sklony se rozvíjejí také pod vlivem sociálních faktorů, zejména učení. K rozvoji a prohloubení takového chování přispívá jak parta a okolí jedince, tak jeho vlastní rodina. Masmédia a různé ideologie také mohou přispět ke zhoršenému a násilnickému

chování u dětí. Pokud jedinec často agresivní chování pozoruje a napodobuje, dochází u něho ke zpevnování. Tímto chováním také lidé reagují na frustrující situace. Vyberou si takový model, který je zbavuje frustrace nejlépe. Pro některé je to agresivní a násilné chování (Fischer S., Škoda J., 2009).

1.4.2 Druhy agrese či agresivního chování

- **Verbální**

Ve společnosti se tento typ agrese vyskytuje ve velkém množství. Zakládá si na urážení, pomlouvání, znevažování, na slovním ponižování, osočování, hostilních poznámkách a žertů. (Čermák. I., 1998).

- **Fyzická**

Agrese může být ventilovaná na oběti přímo fyzicky, tzn. kopnutí, škrčení, pohlavek atd. Jedinec je nucen k trapným úkonům, které ho ponižují a zesměšňují. Agresor záměrně využívá své fyzické převahy. Dále se agresor snaží znepríjemnit, či dokonce zabránit jedinci v dosahování jeho vlastních individuálních cílů. Oběti začínají trpět psychosomatickými poruchami (bolesti břicha, hlavy, nespavost atd.), po delší době je zlomena jejich duševní síla, která vede až do takové formy, kdy se oběti na agresi a šikaně stávají závislými (Kolář M., 2001).

- **Emocionální**

Jedinec, který prožívá emocionální agresi, pociťuje silné negativní emoce jako jsou zlost, hněv apod. Čím se agrese objevuje častěji, tím více se člověk stává zranitelnějším a citlivějším vůči podnětům (Čermák.I., 1998).

- **Frustrační**

Frustrace sama o sobě vzniká v důsledku dlouhodobého nedosažení stanoveného cíle. Díky pocitům hněvu a zlosti může vzniknout agresivní chování. Frustrační agrese vzniká u lidí, kterým jejich blízcí dávají buď najevo to, jak jsou s nimi nespokojeni a zklamáni nebo je až přespříliš chrání, odstraňují jim veškeré překážky (Martínek Z., 2009).

- Instrumentální

Agresor si je plně vědom svého jednání, má ho dokonale promyšlené. Pokud agresorovi někdo zkříží jeho plány, může se stát jeho obětí. Útočník je totiž rozhodnut dosáhnout vytyčeného cíle prostřednictvím všech možných metod. Oběť také může sloužit jako prostředek k posílení agresorova sebevědomí. Klasickým příkladem této agrese je šikana (Čermák. I., 1998).

Pokud je však agresivní chování reaktivní, nemusí se jednat o sociálně patologický jev. Je to projev chování, kdy se snažíme zabránit škodám, nebezpečím a přitom chráníme své blízké (Fischer S., Škoda J., 2009)

- Zlostná

Jde o formu afektu, který je minimálně nebezpečný, pokud se nejedná o druh odplaty. Ta je již projevem, který je společensky nebezpečný. Příkladem je projev zášti, nenávisti a naschválu, který přináší vnitřní uspokojení (Fischer S., Škoda J., 2009).

- Predátořní

Takto jednají jedinci, kteří používají agresi k obživě, uspokojování svých potřeb nebo k dosažení materiálních věcí. Patří mezi ně vrazi, lupiči, psychiatričtí pacienti. Tato agrese může být považována také jako za zlostnou nebo instrumentální (Fischer S., Škoda J., 2009).

1.5 Formy agrese

- Agrese vybitá na neživém předmětu

Jedná se o situaci, kdy se neživý předmět stává prostředkem k uvolnění agresora nebo tato agrese slouží k zastrašování ostatních. Tento druh agrese využívají převážně jedinci s nižším sebevědomím nebo ti, kteří se neumí jiným způsobem zviditelnit či předvést. Tato agrese se objevuje již v prostředí mateřských škol, kde dítě úmyslně poškodí nebo zcela zničí cizí hračky (Martínek Z., 2009).

- Agrese vybitá na zvířeti

Rodiče by nikdy neměli dovolit svému dítěti vybíjet si agresi na živém tvorů. Mohl by to pro něj být návod, že menšímu a bezbrannému je možno ubližovat (Kelnarová J., Matějková E., 2010).

- Autoagrese

Je to druh agrese, kterou si vybíjí jedinec sám na sobě. Stává se tak současně i obětí. Jedinec, který trpí autoagresí pociťuje vnitřní napětí, které uvolňuje pomocí bolesti (Kelnarová J., Matějková E., 2010).

1.6 Příčiny zvýšeného výskytu agrese ve společnosti

- Potvrzení, že agrese funguje

Pokud jedinec k dosažení svého cíle využije agresi a zjistí, že se mu to vyplatilo, ztrácí velice brzy zábrany, kam až může ve svém chování dojít. V agresi vidí prostředek, díky němuž získá vše, co chce. Tito jedince se nezaleknou žádného výchovného trestu, jinou autoritu neuznávají. V době dospívání tito lidé mají větší sklon k sociálně patologickému chování násilnického typu (Martínek Z., 2009).

- Nečitelnost ve výchově

Každé dítě by mělo mít od rodičů stanovená základní pravidla chování, která musí být naprosto čitelná. Musí vědět, že pokud nastane nějaký prohřešek, má za něj svou vlastní přirozenou odpovědnost a že si za své chování ponese následky. Na druhou stranu by dítěti mělo být jasné, že všechny problémy se dají s rodiči vyřešit a že jim rodiče pomohou. Nečitelná výchova rodičů, kde nejsou dána žádná pravidla nebo jsou ustavičně měněna a porušována, poté působí na dítě nejistě. Odměny a tresty jsou přímo závislé na momentální náladě rodiče. Děti tak prožívají nejistotu, protože neví, jakou náladu zrovna rodiče mají. Nejistota má za následek napětí a později i agresi. Díky nejistotě se postupem času objevují i jiná sociálně patologická chování jakými jsou krádeže, záškoláctví, lži, podvody atd. (Martínek Z., 2009).

- Vliv party

Již od narození patří každý člověk do určité sociální skupiny. Co to vlastně sociální skupina je: „ *Je souborem živých aktérů, kteří vnímají sebe a druhé, jsou spolu v interakci a vzájemně se ovlivňují*“ (Novotná E., 2010, str. 7). Tito aktéři jsou spojováni určitými společnými zájmy a cíly, o které usilují. Každá tato skupina se snaží na jedince nějakým způsobem tlačit a získat ho. Jedinec, který se ztotožní se skupinovými cíly, zájmy, něco jí dává a také si z ní něco bere, se postupně s touto skupinou identifikuje. Tato identifikace vždy ovlivňuje jedince předchozí identitu. To znamená, že jedincovo chování už nebude takové, jako když do skupiny vstoupil. Proto mají skupiny, a především ty neformální, takový velký vliv na výskyt agresivního chování. Čím více času tráví jedinec ve skupině, tím bližší vztah si utváří. Zároveň začíná ztrácet soudnost, zavírá oči před patologickými normami, ztrácí svou individualitu a plně se ztotožňuje s myšlenkami a ideami skupiny, ať jsou sebesthorší. Jedinec začíná jednat pod vlivem davu. Pokud skupina přijala agresi jakou svou normu, člověk se dopouští často činů, které by za normálních okolností neprovedl. Skupina mu navíc dává anonymitu, tudíž odpovědnost za agresivní chování padá na celou skupinu a individuální vina je zcela potlačena (Novotná E., 2010).

- Vliv mediálních prostředků

Média mají velký vliv na ovlivňování lidí, jejich myšlení a uvažování, proto patří mediální násilí mezi jednu z nejvýznamnějších příčin agresivního chování. V dnešní době není nijak neobvyklé, že se pořady s agresivní tematikou objevují v televizi či na internetu nepřetržitě. Díky observačnímu učení pak mohou děti, které násilí pozorují každý den, ztrácet pojem o pravé realitě. Z pořadu plného násilí si mohou udělat vzor vhodný k napodobení a začít se chovat agresivně a násilnický a tento způsob chování naprosto přijmout za vlastní (Čermák. I., 1998).

Hrubost, intolerance a násilí, které se každý den objevuje v mediálních prostředcích, je pro děti a dospívající jasně škodlivé, tento problém však i nadále zůstává nevyřešen. Řešení je dle Procházky velmi prosté: „ *Televizi nelze změnit, ale je třeba se jí vyhnout. A to tak, že rodiče sami budou kontrolovat, na jaké pořady se jejich děti dívají a omezí sledování pořadů, kde se vyskytuje agrese a dnes už i agrese sexuálně orientovaná*“ (Procházka M., 2012, str. 157).

2 Šikana

Škola, jakožto výchovné a socializační prostředí, by měla kromě učení vézt žáky ke kázni, demokracii, komunikaci, toleranci a připravovat je na řešení úkolů. Má na psychický vývoj dětí ohromný vliv, dokáže jim vštípit správné hodnoty a chování. Pokud ovšem výchovná složka nefunguje tak, jak by měla, začnou se ve školním prostředí vyskytovat negativní sociální jevy, které mohou děti ovlivnit špatným a nevhodným směrem. Ve třídách tak dávají průchod vzniku sociálně patologickým projevům chování, mezi které patří např. lži, krádeže, záškoláctví, agrese a právě i šikana. Ta patří v posledních letech ke stále diskutovaným problémům na školách (Procházka M., 2012).

2.1 Definice šikany

Říčan a Janošová definují šikanu jako stav, kdy agresor ubližuje oběti. Ta se nemůže nebo nedovede bránit. Tento stav je navíc opakovaný (Říčan P., Janošová P., 2010).

Kašparová ve svém článku charakterizuje šikanu jako druh jednání, kdy člověk úmyslně, promyšleně a opakovaně fyzicky či psychicky týrá svou oběť a používá k tomu agresi, vyhrožování, manipulaci a zesměšňování. Pro oběť je toto chování nesnesitelné, nepříjemné a ponižující (http://www.zachranny-kruh.cz/rizikove_chovani/co_je_to_sikana.html).

2.2 Typy šikany

Říčan a Janošová rozlišují 2 základní typy šikany:

- Přímá

Jedná se o násilí všeho druhu. Agresor chce, aby oběť cítila bolest, byla ponižována. K tomu slouží například bití, kopání, bodání, pálení, nucení k obnažování či pití něčeho odporného. Útočník záměrně poškozují osobní věci oběti. Nejedná se jen o fyzické napadání. Agresor oběť slovně uráží a zesměšňuje.

- Nepřímá

Nepřímá šikana se projevuje v sociální izolaci. Agresor se snaží oběť distancovat od veškerého společenského života. Poštve proti němu zbytek kolektivu, takže s ním nikdo

nemluví, je vylučován z činností skupiny atd. Tento druh šikany je někdy trýznivější než šikana přímá (Říčan P., Janošová P., 2010).

2.3. Vývojová stadia šikany

Vývojová stadia šikany se dělí do pěti základních skupin.

- Ostrakismus

Ostrakismus je první fází šikany, kdy si agresor oběť vybírá, vyčlení ji z kolektivu. S jedincem se nesnaží nikdo komunikovat, nikdo ho nevnímá, je naprosto ignorován. Ostatní se mu posmívají, spřádají proti němu intriky. Většinou se jedná o lidi, kteří jsou méně oblíbení skupinou, jsou charakterizováni jako outsideři (Procházka M., 2012).

- 2. stupeň

Agresoři nadále stupňují svůj tlak na oběť, která si prošla již ostrakismem. Tím, že oběti ubližují, si ventilují svůj vztek a vnitřní napětí. Od slovních urážek se dostávají k fyzickému násilí. Oběť začínají bít, kopat, používají velmi silné vulgární urážky, manipulovat s ní. Agresoři již mohou zažít to, jak chutná moc. Tím u nich může dojít k prolomení posledních zábran (Kolář M., 2001).

- Jádru

Jedná se o klíčový moment ve fázi šikanování. Pokud si agresoři vytvoří pevnou skupinku tzv. jádro, začnou spolu systematicky šikanovat nejslabšího jedince. Většinou se jedná o člověka, který si již prošel ostrakismem nebo je v hierarchii nejnižší. V tomto momentu se rozhoduje o tom, zda se šikanování přehoupne do pokročilejšího stavu (Kolář M., 2001).

- Vytvoření norem

V této fázi činnosti agresorů plně pokračují. Jejich negativní normy většina kolektivu přijme bez odporu. Z norem se tak stává nepasný zákon. Kolektiv se celý radikálně promění. I ti nejmírumilovnější jedinci se začínají chovat krutě (Kolář M., 2001).

Oběť je již psychicky zcela vyčerpaná, na šikanování se stává závislá – přijímá svou roli jako normální. I agresoři se stávají na svém agresivním chování závislí. Vědí, že jim nic

nehrozí, šikanování je baví, uspokojuje je to, že z nich má jejich oběť strach, nezastaví se téměř před ničím oběti. U obětích šikany se dají v tomto stupni vyzorovat první známky posttraumatické stresové poruchy (Martínek Z., 2009).

- Totalita

Posledním a pátým stupněm šikany je totalita. Jedná se o téměř neřešitelné stadium, kdy v kolektivu vládou agresori. Ti ví, že jim nic nehrozí, ostatní členové party je poslouchají na slovo a brání je oběti. Šikana je v tomto stadiu tak agresivní, že obětem hrozí těžké ublížení na fyzickém i psychickém zdraví, v krajních mezích může dojít až ke smrti oběti. Agresori se nezastaví téměř před ničím, svou oběť systematicky likvidují. U některých obětí se začíná objevovat Stokholmský syndrom, kdy si svůj život bez agresorů a násilí nedovedou již představit, na tyranech jsou doslova závislí a plní všechny jejich ponižující příkazy (Martínek Z., 2009).

Proč vlastně šikanování vzniká? Nejstarší příčinou je strach, který má v sobě i samotný agresor. Ten se bojí toho, že bude odhaleno jeho vlastní já a že bude více zranitelný. Aby se tak nestalo, používá agresor tak, že ji v obětech sám vyvolává, ukazuje tak své přednosti a "chrání" sám sebe. Dalším nedostatkem je nepreventivní prostředí, špatná výchova, nedostatečná komunikace a tolerance, rizikové vlastnosti člověka (Procházka M., 2012).

2.4 Účastníci šikany

2.4.1 Osobnost agresorů

„Agresorovi chybí mravní náhled na nemorálnost vlastního chování a jednání, netrpí pocitem viny a zasloužený trest vnímá jako křivdu“ (Procházka M., 2012, str. 159).

Iniciátorem šikany se většinou stává člověk, který neprošel duchovním růstem a ustrnul na počátečním stupni vývoje. Jedinec je na tomto stupni sebestředný – zajímá se jen o své vlastní blaho, je netečný k tomu, co způsobuje jiným lidem. Duchovní růst je chápán jako schopnost člověka svobodně si zvolit svůj cíl a morální hodnoty. Můžeme tedy konstatovat, že jedinec, který si prožil duchovní proměnu, se stal citlivým k druhým lidem, vnímá jejich potřeby. Bytost, která je stále v počátečním stupni je naproti tomu je

egocentrická, která nemá sociální cítění (Kolář M., 2001). Pokud tedy tento typ člověka začne se šikanováním, snaží se udržet si svou vlastní tvář před ostatními za každou cenu, neklesnout a potvrdit si před ostatními to, jaké má postavení ve skupině. Za trest si samozřejmě mohou oběti sami, neboť agresora k činu vyprovokovaly. Tito násilníci jedinci jsou velmi egocentriční, lítost, vina či empatie jsou jim cizí (Procházka M., 2012).

- Agresor má potěšení z krutosti

K ubližování oběti používá své fyzické síly. Svě oběti škrtí, mlátí, pálí. Agresor tím uspokojuje svou potřebu vidět a slyšet trpícího jedince. Má radost z toho, když vidí strach a bezmocnost své oběti. Tento člověk nemá absolutně žádnou empatii (Čermák., 1998). Člověk, který se takto chová, ve většině případů zažívá podobné jednání ve své rodině, proto to samé chování využívá proti svým obětem. Ventiluje si to, co je jemu samotnému nepříjemné. V neposlední řadě tak dává najevo svou převahu nejen nad obětí, ale i nad ostatními lidmi v kolektivu. Je středem pozornosti, což mu plně vyhovuje (Martínek Z., 2009).

- Kultivovaný

Tento typ agresora má svou šikanu velmi pečlivě a dopodrobna promyšlenou. Navenek se chová velice slušně a kultivovaně. Když šikanuje, využívá ty nejtvrďší způsoby, navíc nikdy neublíží sám. Jelikož dobře ovládá manipulaci, vykonávají jeho příkazy tzv. pomahači. On stojí vždy v pozadí tak, aby o něm málokdo věděl. Tito lidé zažily doma velmi tvrdou výchovu, která hraničila s vojenským drilem (Martínek Z., 2009).

- Skrytí násilníci

Do této skupiny patří jedinci, kteří jsou intenzivně puzeni k agresi, ale potlačují její veškeré projevy. Tito extrémně výbušní lidé se navenek chovají naprosto normálně. Jejich nejbližší je vnímají jako slušné a zdvořilé. Čím déle skrývají svou zášť a vztek, tím více trpí. Pokud vybuchnou, uvolní veškerou drženou agresi a zaměří ji na spáchání jednoho obzvláště krutého činu. Takový útok je poté nečekaný a překvapivý, oběť je ochromena údivem. Toto chování se totiž naprosto vymyká tomu, na které byla u agresora po celou dobu zvyklá (Čermák. I., 1998).

- Boháč

Jde o jedince, který má již od útlého věku všeho nadbytek, preferuje pohodlí a luxus. Má nejnovější výkřiky módy, elektronické vymoženosti. Nikdy nezažili pocit, že musí po něčem toužit (jelikož vše mají ihned a bez námahy), tudíž neznají ani pocit, že si musí věci vážit oběti. Díky majetku dokáží rozvrstvit kolektiv. Na samotném vrcholu nestojí ti nejchytřejší a nejnadanější, ale ti, co jsou na tom nejlépe ekonomicky. Agresoři tak začnou spouštět ekonomickou šikanu, kdy si svou agresi vybírají na obětech, které nemají nic značkového a nejmodernějšího. Zkrátka nejdou s dobou oběti (Martínek Z., 2009).

Rodiny agresorů bývají velmi bohaté, co se týká peněžní stránky. Na druhou stranu jsou velmi chudé v citové oblasti. Tito lidé nemají rodičovské souznění. Myslí si, že všechno dětem vynahradí drahé a luxusní dárky. V tom se ovšem hluboce mýlí oběti (Martínek Z., 2009).

2.4.2 Osobnost obětí

Šikana může poskytnout prakticky každého člověka. Drtivá většina agresorů jedná stejným způsobem a to takovým, že si vyhlédne snadnou oběť, která je na první pohled nesmělá, tichá, bázlivá nebo má nějaký fyzický či mentální postižení. Navíc si je u ní agresor jistý tím, že nebude klást přílišný odpor (Bourcet S., Gravillonová I., Éditions Albin Mechel S.A., 2004). Oběť na rozdíl od agresora nezvládá zátěžové situace. Při střetech propadá panice, výčitkám svědomí, přílišné sebekritičnosti nedokáže tudíž agresi čelit, je vystrašená a psychicky zlomená (Kolář M., 2001).

- Oběť s fyzickou odlišností

Jsou to jedinci, kteří již na první pohled působí velice plaše, slabě a mají nějaký nápadný fyzický rys. Ať už se jedná o zvláštní barvu vlasů, dlouhé a vyzáblé tělo nebo nějakou anomálii na obličejí. Většinou jsou zamklí, osamocení, neumí se bránit (Martínek Z., 2009).

- Oběti, které matky příliš dlouho chrání

Jedná se o jedince, jejichž matky se nedokáží smířit s tím, že jsou již samostatní a soběstační. Matky a nebo také babičky se za ně snaží vše vyřizovat, starají se jim o jejich

věci. (Martínek Z., 2009). Tyto oběti tak nemají osvojené pravidla života ve společnosti. Neumí si sami poradit s problémy, které se objeví, pořád jim musí někdo pomáhat. Proto se neumí postavit ani šikaně (Bourcet S., Gravillonová I., Éditions Albin Mechel S. A., 2004).

- Lidé, kteří zažili citové strádání

Těmto jedincům se nedostalo dostatečné lásky a pocitu bezpečí. Rodina je na tyto projevy velmi skoupá a chladná. Oběti si pak o sobě vytvářejí výrazně podhodnocenou představu – záměrně se podceňují, připadají si, že nejsou k ničemu dobré a tak se ani šikaně nebrání (Bourcet S., Gravillonová I., Éditions Albin Mechel S. A., 2004).

- Handicapovaní lidé

Pro agresory jsou velmi snadnou kořistí. Na první pohled se totiž odlišují od ostatních lidí v kolektivu. A tato odlišnost je pro agresory více než lákavá (Martínek Z., 2009).

Následky šikanování se na obětech liší podle jejich osobnosti a okolí. Téměř všechny oběti se cítí vinné, stydí se před svým okolím, někteří dokonce zacházejí tak daleko, že se s agresorem ztotožní. Tito jedinci zažili takový stres, že i po ukončení šikanování mají posttraumatické příznaky (Bourcet S., Gravillonová I., Éditions Albin Mechel S. A., 2004).

3 Šikana učitelů

Popíšeme si několik případů šikany učitelů, neboť učitelé nejsou šikanováni jen žáky.

- Učitele šikanuje rodič

Jedná se o rodiče, kteří si myslí, že mohou škole a učitelům do všeho mluvit a škola jim musí vycházet se vším vstříc. Těmto lidem chybí respekt vůči škole, dalo by se říci, že jsou až nezdravě sebevědomí, když mohou učitele poučovat o tom, jak má správně vyučovat a vychovávat oběti. Škola by si tak měla vybudovat nějakou přirozenou hranici, za kterou rodiče zkrátka nepustí. Bohužel, někdy i škola sama sobě škodí a nahrává těmto rodičům, když se ze sborovny začnou dostávat ven informace, které by neměly. Může se jednat například o hádku dvou učitelů nebo pomluvy mezi pedagogy. Velmi častým případem je ten, kdy se rozhněvaný a někdy až agresivní rodič dostaví do školy, kde na učitele vulgárně křičí, ponižuje ho, zesměšňuje jeho postavení a finanční ohodnocení (Martínek Z., 2009).

- Učitele šikanuje učitel

Jde o druh šikanování, který se také nazývá mobbing. Pro oběť to znamená, že je neustále vystavována psychickému teroru, které se neobejde bez prováděných zlomyslností. Kolegové dotyčného šikanují každý den, zesměšňují jeho osobu. Tato situace může nastat, pokud do učitelského sboru přijde nový učitel, který má na vyučování zcela odlišný pohled než jeho kolegové, snaží se používat nové metody a postupy. Tento učitel začne být ze strany svých kolegů často až nepřiměřeně kontrolován, poslouchají ho za dveřmi učebny, kde právě vyučuje, kritizují ho za své novátorství a za to, že je prostě mladý (Martínek Z., 2009).

Další velmi častou situací je ta, když do školy nastoupí mladí učitelé, vlastně celý kantorský sbor se omladí. Tito učitelé přichází s novými vizemi, které škola začne prosazovat. Naproti tomu ve škole zůstane ještě hrstka kantorů, kteří tyto nové metody nechtějí používat, jsou zvyklí na svůj způsob vyučování. Na mladé učitele poté působí zastarale. Začnou své starší kolegy zesměšňovat, urážet a dokonce pomlouvát před žáky a navádět je proti nim (Martínek Z., 2009).

- Učitele šikanuje ředitel

Jde o klasický bossing – psychický teror na pracovišti ze strany nadřízeného. Ve škole je to ředitel, který si pro kantory vymýšlí mnohdy nesmyslné úkoly, které jsou nesplnitelné, vymýšlí si různá nařízení a zákazy. Bossing se také neobejde bez vulgárních nadávek na adresu učitele, zesměšňovaného před kolegy (Martínek Z., 2009).

- Žák šikanuje učitele

Šikanování učitelů je takové chování, které je dlouhodobé a jehož záměrem je ublížit, zastrašit, znemožnit, vytočit či ohrozit učitele. Je to problém, který nabývá všech aspektů klasické šikany, kterou všichni známe (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

Šikaně od dětí jsou náchylní především dva typy učitelů, které Martínek charakterizuje takto: „*ženy učitelky, které na jakýkoliv sebemenší podnět reagují vznětlivě, nechají se snadno vyprovokovat a na třídu potom jenom křičí. Tím však žákům dávají najevo, že na jejich provokace reagují, a ti potom mají tendenci je zvyšovat. Druhým typem jsou učitelé trpící handicapem – slabozrací, tělesně se odlišující apod*“ (Martínek Z., 2009. str. 113, 114). Styl, jakým je kantor šikanován je dán také jeho pohlavím. Muži bývají často napadáni slovními urážkami, fyzickými výhrůzkami, násilím mimo školní vyučování. Také je jim častěji ničen jejich soukromý majetek. Ženy kantorky bývají verbálně atakovány přímo během vyučování, častěji bývají obětmi přímého násilí.

Podstatným faktorem, kde se šikana častěji objevuje je typ školy, kde učitel působí. Jedná se o střední integrované školy, učiliště a střední školy (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

a Fyzické šikanování

Mezi nejčastější podoby fyzického šikanování patří:

- podražení nohou,
- bití, kopání, píchání špendlíky,
- natahování provázku (či drátu) mezi lavice tak, aby o ně učitel zakopl,
- házení odpadků na učitele,

- krádeže,
- útok se zbrani, někdy skončí zavražděním.

b Psychické šikanování

Útočníci záměrně působí na duševní stav učitele. Využívají k tomu:

- nadávky, urážky, vysmívání se, neustálé a opakované vyrušování, šíření pomluv,
- slovní agrese, vulgární mluva,
- lepení hanobících obrázků na záda,
- vyhrožování (fyzickým ublížením, zbraněmi, pomluvou, zabitím, zničení osobní věci (např. automobilu), stížnostmi u vedení,
- natáčení videí s cílem uškodit učiteli a jejich umístování na internet, natáčené situace bývají často i vyprovokovány,
- přehlížení, nereagování na pokyny, záměrné vyrušování, bojkotování výuky,
- schovávání či ničení majetku učitele (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009).

c Kyberšikana

Nejnovějším “trendem“ se stala tzv. kyberšikana. Jde o šikanu přes internet, či mobilní telefony. Žáci si na určité sociální síti založí stránku, která je určena pro všechny odpůrce daného učitele. Zde jej hanlivě uráží či uměle vytváří posměšné a někdy i pornografické fotografie. Ti nejdřívější kantora natáčí při vyučování na mobilní telefon a snaží se vyvolat s učitelem naschvál konfrontaci, při které ho bude urážet. Toto video poté umístí na internet, kde k němu přidá ještě barvitý popis a čeká, kolik dalších lidí mu video okomentuje a pochválí (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>).

Šikanování a různé druhy agresivního chování se vyskytují ve své zárodečné formě prakticky ve všech školách. Aby se jedinec dobře začlenil do třídního kolektivu, potřebuje mít pocit bezpečí. Ten totiž vytváří základní podmínku produktivního prostředí a sociálního klimatu školy. Školy by tak měly předcházet všem náznakům šikanování a za žádnou cenu by neměly násilnické chování tolerovat (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>).

3.1 Příčiny a důsledky šikanování

Proč žáci šikanují své učitele? Příčin je několik. Za jednu z hlavních lze považovat zvolnění důležitých hodnot, kterými jsou především úcta, morálka, tolerance, zodpovědnost, pokles autority školy a učitele, uvolnění hranic ve výchově (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010). Další významnou roli hraje celkové nastavení systému školství. Problém ve financování škol, kdy se školy přetahují a bojují o žáky, malé možnosti pro preventivní opatření (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

I učitelé a škola jakožto celek mají v této problematice důležitou roli. Už jen samotná osobnost učitele je velmi důležitá. Musí být schopný zvládat stresové situace, dobře komunikovat jak s žáky, tak s jejich rodiči, jeho styl vyučování by měl být pro žáky přínosný a zajímavý, musí zvládat co nejlépe řešení konfliktů a zajistit, aby měl u žáků patřičnou autoritu (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

Škola a tudíž i ředitel, by se měl snažit o dosažení co nejlepšího školního klimatu. Dalším významným rozměrem je i třídní kolektiv, jedinečné osobnosti žáků a rodiny, ve kterých vyrůstají, neboť rodina nám jako naše primární skupina vtiskuje základní normy a hodnoty, které se projevují na našem chování (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

Francová M., Mitrová J. a Tůmová A. zmapovali postoje jednotlivých aktérů, které si můžeme prohlédnout v tabulce č. 1. Nalezneme zde i příčiny problému šikany učitelů dle aktérů.

Tabulka č. 1 Příčiny problémů z pohledu aktérů

		Odborníci	Žáci	Učitelé	Rodiče
Nekázeň ve školách je problém		✓		✓	✓
Šikana učitelů je problém	Příčiny	✓		✓	
	Nuda při výuce	✓	✓		
	Potřeba žáků se předvádět	✓	✓		
	Nedostatečná spolupráce s rodiči	✓		✓	
	Nízká autorita učitele	✓	✓	✓	
	Hodnoty společnosti	✓		✓	

1. Zdroj: FRANCOVÁ M., MITROVÁ J., TŮMOVÁ A., Šikana učitel - Návrh řešení problému v České republice, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, zimní semestr 2009/2010

Ministr školství pro rok 2008 Pavel Liška uvedl že: „ Jsou to právě rodiny, odkud si děti přinášejí respekt nejenom k sobě navzájem, ale ke starší generaci a k autoritám.“ Rodiče by dle jeho názoru měli své děti upozornit na rozdíl mezi tím, co je považováno za svobodný názor a co je drzost

(<http://www.msmt.cz/search.php?action=results&query=%C5%Alikana+u%C4%Diitel%C5AF&x=0&y=0>). Rodiče by se tak o své děti měli více zajímat a trávit s nimi víc volného času. Na druhou stranu by měla škola s rodiči více komunikovat a spolupracovat. Učitelé by se měli snažit o to, aby jejich vyučování bylo poučné, zábavné a ne jednotvárné, při kterém se děti nudí a vlastně nic nevnímají “ (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

Jedním z velkých problémů, který kvůli šikaně učitelů nastává, je to, že dochází k výraznému poklesu vzdělanosti. Učitel nemá tolik prostoru pro výuku žáků. Musí během vyučování neustále řešit konflikty a nekázeň, proto hodnota vzdělání ve společnosti tak silně upadá. Úroveň vzdělání v ČR klesá a dostává se tak do konkurenční nevýhody oproti dalším státům. Klesá i úroveň dalších hodnot, a tak dochází k nárůstu kriminality, rasismu, xenofobie, respektu, slušnosti, agresivního chování a šikany. Tím pádem se zvyšují náklady

státu na zvyšování veřejných výdajů na hašení problémů“ (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., zimní semestr 2009/2010).

3.2 Agresoři a oběti při šikaně učitelů

3.2.1 Agresor – žák

Agresorem se stává člověk, který trpí citovou vyprahlostí, vychováván je buď velmi hrubě nebo naopak až přecitlivěle a úzkostlivě. Potřebu pozornosti, která se jim nedostává v takové míře, v jaké by chtěli, si vynutí právě šikanováním a agresivním chováním. Největší pozornosti se jim dostane, když odrovnají nebo zastraší nějakou velkou autoritu. Tou pro ně může být právě učitel.

Agresory můžeme rozdělit dle typu motivace:

- motivace být vidět – snaha o upoutání pozornosti a to buď pozornosti spolužáků, nebo i samotného učitele, prameni z nedostatku lásky a pozornosti ze strany rodičů,
- motivace pobavit ostatní – snaha být oceněn za své jednání, dojit uznání, učitel je v kolektivu chápán jako nepřítel,
- motivace dominance – snaha mít kontrolu nad situací, řídit a ovládat ji,
- motivace krutosti – v tomto případě vede k šikanování touha násilí pro násilí, snaha vedena sadizmem ubližovat druhé osobě pro čistý požitek z jejího trápení,
- motivace vrátit bolest – na základě předchozího ubližování za strany autorit (především rodičů) může dojít k šikanování učitele ze snahy ublížit jiné autoritě a vyrovnat tak účty,
- motivace výzkumníka – snaha vyzkoumat, co všechno je možné, co si může dovolit, jak bude učitel na jeho jednání reagovat, zda jej „ustojí“,
- motivace najít si zábavu – snaha „zabít nudu“ během vyučování může vést postupně až k dlouhodobému ubližujícímu chování (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009).

Učitel by měl mít ve třídě vždy ze svého postavení autoritu. Pro agresory je tato autorita jen formální, kterou nechtějí respektovat. Na toto chování agresorů má dle dětských psychologů vliv to, že děti nedokážou rozpoznat hranice toho, co si k dospělým mohou

a nemohou dovolit. V některých rodinách navíc dochází k tomu, že dítě začne před rodiči kantora pomlouvat a rodič ho za to ještě pochválí. Děti si pak budují negativní představy o učitelích. Považují je za hlupáky, které nechtějí poslouchat (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009)

Důležitou roli pro to, aby se šikana mohla zrodit je i kolektiv. Pokud kolektiv mlčí, v podstatě hraje s agresory. Kdyby se někdo postavil na stranu šikanovaného učitele, od ostatních by byl brán jako „šprt“, „zrádce“ atd. Žáci mají z tohoto zaškatulkování strach, neboť by přišli o takzvané kamarády a agresor by mohl svůj hněv obrátit i proti nim. Šikana učitele by se tak změnila na šikanu mezi žáky. Tímto pasivním chováním, byť je vyvolán třeba i strachem z odsouzení, se rozpadají základní morální a mravní postoje jedinců. Žák, který vidí, že zlo zůstává nepotrestané, přestává věřit ve spravedlnost, neprosazuje své názory a vytváří si takový obraz o společnosti, kde se vše dá prosadit pomocí násilí. Charakter dítěte je tak velmi narušen, začíná se deformovat. Pokud se toto děje v raném věku, je náprava obtížná (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009)

3.2.2 Oběť – učitel

Oběťmi šikany se stávají především jedinci, kteří jsou slabí a zranitelní. To platí i pro pedagogy, kteří se stávají oběťmi šikany. Z největší pravděpodobnosti se stane obětí učitel, který si nedokáže udržet respekt, autoritu, je fyzicky odlišný či psychicky slabý. Roli může hrát i věk kantora. Mladý kantor, který je velmi charismatický a zejména pro dívky přitažlivý se může stát obětí šikany ze strany chlapců, kteří mu závidí, ale i ze strany dívek, které se snažily o jeho přízeň, avšak neuspěly. Učitel tak může být obviněn ze sexuálního harašení. Starší kolega, kterého dělí do žáků generace, se naopak může stát terčem posměšků a vulgárních urážek jen kvůli tomu, že zastává názory své doby, tudíž si s žáky nerozumí (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009)

3.3 Možnosti řešení problému nárůstu agresivity žáků vůči učitelům

Aby bylo řešení problému šikany učitelů efektivní, musí se začít předcházet tomuto jevu. Šikana učitelů má důsledky pro celou společnost, neboť tak vzniká devalvace hodnot jako je respektování jiné osoby, dané autority, lidská práva a důstojnost. Musí být zajištěno potrestání viníků, aby lidé věřili, že za každý svůj špatný čin dostanou trest.

Bohužel v našich poměrech je špatné řešení případů šikanování učitelů pravděpodobné: „*Na sestavování systémového řešení budou tlačit zájmové skupiny zmíněných aktérů (především učitelské profesní organizace) a je třeba jej vyvážit tak, aby optimálně řešilo situaci, nesprávně nenadržovalo jedné straně, neobsahovalo neodborné způsoby prevence a nápravy a mělo kýžené dlouhodobé dopady. Pro úspěšné řešení problému je proto nutné, aby byly brány v úvahu postoje a názory jednotlivých zúčastněných aktérů*“ (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., *Šikana učitelů - Návrh řešení problému v České republice*, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, zimní semestr 2009/2010, str. 19).

Je tedy zřejmé, že otázka eliminace a prevence agresivního chování je velmi složitá. Určité vyhlídky jsou spojovány s preventivními programy, které působí na ovlivňování postojů veřejnosti.

- Ovlivňování veřejnosti

Jelikož je míra tolerance vůči násilnému a agresivnímu chování ovlivňována postoji veřejnosti, je důležité tuto míru snižovat. To by měly zajistit média, dále různé formální (škola, úřady..) a neformální (zájmové instituce a sdružení) instituce, popřípadě autority, které jsou přijímány širší společností (Fischer S., Škoda J., 2009).

- Psychoterapie

Jde o používání široké škály tréninkových a terapeutických aktivit, režimového přístupu a úpravě prostředí, ve kterém u jedince nejčastěji dochází k agresivnímu chování (Fischer S., Škoda J., 2009).

Nejpoužívanější a také nejúčinnější metodou je kognitivně behaviorální terapie, při které se jedinec učí zvládat své agresivní chování vůči ostatním bytostem. Ta vychází z předpokladu, že příčinou takového jednání je špatné chování a myšlení, které jsou naučené. V rámci terapie se tyto chyby snaží přeučit a naučit nové způsoby řešení hůře zvládaných situací (Fischer S., Škoda J., 2009).

- Kvalitnější výuka

Další varianta je spatřována ve zlepšení efektivnosti výuky a vzdělávání. Pokud selepší vyučovací metody,lepší se i chování žáků, jejich studijní výsledky. Nedílnou součástí by mělo být i celkové zlepšení vztahu mezi žáky a učitelem, kdy žáci budou doopravdy kantora respektovat studiu (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009).

Učení a vzdělávání žáků ovlivňuje řada faktorů např.: osobnost žáka i učitele, učivo, osobní vztahy v rodině a přáteli, škola, žákova motivace, biologické předpoklady ovlivňující činnost a učení žáka apod. Pokud se tyto faktory dobře zkombinují, může docházet k velkému pokroku v procesu edukace. Učitel by měl najít takové vyučovací metody, které vysvětlí učivo zajímavou formou a nezapomenou na momentální dosažený stupeň vědomosti žáků, stupni rozvoje jejich schopností a dovedností a zaručí další motivaci ke studiu ((Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009)

- Podpora pozitivních vztahů mezi žáky a učiteli

Dalším preventivním opatřením proti šikaně je podpora pozitivních vztahů mezi žáky a učiteli. Školy by tak měli podporovat:

- solidaritu a toleranci,
- vědomí sounáležitosti,
- posilovat a vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy,
- uplatňovat spolupráci mezi dětmi a rozvíjet jejich vzájemný respekt,
- rozvíjet jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>).

- Vzdělání v oblasti problému šikany

Ředitelé odpovídají za aktivitu školy v oblasti prevence šikanování a násilí, proto by měli zajišťovat vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků v akreditovaných kurzech, které jsou zaměřeny na problematiku šikany. V neposlední řadě by měli zajistit, aby žáci i učitelé byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, které se týkají obětí i agresorů, tak i pro celý třídní kolektiv (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>).

Pokud se šikana vyskytla a pachatel byl odhalen, doporučuje se s ním začít pracovat. Škola by měla zjistit, jaký má agresor pohled na své chování, jaké měl motivy a jaké má rodinné zázemí. Může mu také zprostředkovat péči v pedagogicko-psychologické poradně nebo ve středisku výchovné péče, popřípadě u jiných odborníků (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>). Škola má také možnost domluvit agresorovi, udělit mu poznámku, předvést ho před výchovnou komisí nebo mu může snížit známku z chování. Střední školy a učiliště mohou žáka vyloučit. Bohužel, část populace školní tresty “neřeší“, ztratily pro ni význam a nic pro ni neznamenaají. Tomuto přístupu napomáhá i přístup rodičů. Učitel nebo dokonce i ředitel není považován za platnou autoritu, jejich slova jsou často na nulové hodnotě (<http://www.anv.cz/clanky/215-sikana-ucitelu>).

Jako další řešení by mohlo být snížení počtu dětí v problémových třídách. Tím by se zkvalitnila výuka, učitelé by se mohli více věnovat jednotlivcům. Možností by také byla asistenční služba. Děti se při agresivním a nevhodném chování opírají o anonymitu, kterou získávají v kolektivu. Pokud by byl při vyučování přítomen další pedagog, tato anonymita by se ztratila (<http://www.anv.cz/clanky/215-sikana-ucitelu>).

Šikana není jevem strnulým, nýbrž jevem, který mutuje, přizpůsobuje se daným podmínkám a vyvíjí se. Pachatelé jsou více vynalézavější a vychytralejší. Často vystupují v případech šikany jako třetí osoba. Jsou těmi, kteří zmanipulují další osobu, která bude šikanu provádět (<http://www.anv.cz/clanky/215-sikana-ucitelu>).

Aby byla šikana efektivně eliminována, neměla by být přehlížena šikana mezi dětmi. Přejchod od šikany dětí k šikaně učitelů je velmi snadný. Při řešení šikanování a násilného chování vůči učitelům se často zjistí, že agresor dlouhodobě šikanoval děti ve své třídě či škole (<http://www.anv.cz/clanky/215-sikana-ucitelu>).

3.4 Právní normy v České Republice

Momentální legislativní prostředí ve školství nedostatečně zamezuje výskytu jevu šikany a agresivního chování vůči učitelům ze strany žáků. Šikana učitelů se musí řešit jako komplexní problém. Svými důsledky zasahuje do mnoha právních odvětví, tudíž je zapotřebí hledat nástroje pro její řešení v právních předpisech trestního, občanského a správního práva.

Šikana nemůže být přehlížena, proto by měli oběť i případní svědci informovat o dané situaci všechny instituce a kompetentní osoby. „ *Oznamovací povinnost je dána ustanoveními § 167 a § 168 trestního zákona č. 140/1961 Sb. Zde je uvedena povinnost oznámit všechny trestné činy v něm uvedené (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., Šikana učitelů, Zvyšující se výskyt šikany učitelů základních škol ze strany žáků v České republice, 2009, str 40).*

Škola může spolupracovat s pedagogicko – psychologickými poradny, středisky výchovné péče, orgány sociálně právní ochrany dětí a Policií ČR při výskytu pokročilého stádia šikany. Pokud dojde k šikaně učitele a zároveň dojde k materiálnímu poškození věcí a morální újmě, může se škola odvolat na: „ *občanskoprávní řízení (§ 420 Občanského zákoníku). Oběť se rovněž může odvolat na Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listinu základních práv a svobod, kde je uvedeno, že každý občan má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno“ (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Šikana učitelů - Návrh řešení problému v České republice, zimní semestr 2009/2010, str. 21).*

Pro pojem šikana bývá používáno synonymum pro „úmyslné jednání, které je namířeno proti jinému subjektu a které útočí na jeho důstojnost“. Z právního hlediska je důležité, aby se útoky a násilí děly:

- úmyslně a tento úmysl musí být pachateli prokázán,
- agresor se musí dopustit takového jednání, které vykazuje podmínky trestného činu tak, jak je vymezen v trestním zákoně,
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně .

U šikany lze předpokládat, že jednání bude za trestný čin považováno.

Aby mohl být pachatel postižen, musí být starší 15 let. Pokud je pachatel nezletilý (je mu méně jak 15 let), odpovídají za jeho jednání rodiče, kteří mohou být postiženi, či může být nezletilý pachatel umístěn do nařízení ústavní výchovy nebo nad ním může být stanovený dohled (<http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozvedet/253>).

3.5 Následky agresivního chování šikany

Učitelé se dostávají do stresu. Je na ně tlačeno ze strany rodičů, kolegů, vedení a žáků. Stres lze chápat jako specifický případ zátěže, kdy míra únosnosti přesahuje nosnou mez z hlediska adaptačních možností organismu za daných podmínek (Paulík K., 2010).

Stres je tedy projevem psychofyzické reakce na vnější a vnitřní zátěž, čili stresory. Pokud se člověk dostane do velmi zátěžové situace, organismus zvýší počet stresových hormonů adrenalinu a noradrenalinu. Díky nim začne tělo ovládat sympatický nerovnovážený systém. V těle dochází ke zvýšení látkové výměny, nedostatečným prokrvení kůže a trávicích orgánů. Srdce bije rychleji, stoupá krevní tlak, játra vyplavují cukr do krve. Toto vše se děje proto, aby se tělo zmobilizovalo buď na útěk nebo útok. Zároveň člověk pociťuje strach, paniku, hněv či agresi. Pokud se člověk nevypořádá se stresem v jeho počáteční fázi, dojde ke zhroucení organismu a nastoupí totální vyčerpání (Hennig C., Keller G., 1996). Dále u oběti dochází ke změně kognitivních funkcí, které jsou důležité pro správný způsob uvažování. Díky pocitu ohrožení se mění míra posuzování dané situace. Vyplývá z toho, že například i při běžném konfliktu člověk reaguje zkratkovitě a pesimističtěji. Mění se také emoční prožívání, kdy převažujícími pocity jsou úzkost, napětí, hněv, agrese, smutek atd. (Vágnerová M., 2004).

Stres velmi zvyšuje nároky na člověka. Ten se s ním musí vyrovnat. Často ho pak vede k totální rezignaci nebo naopak agresi. Každý člověk má různou hladinu individuální odolnosti vůči stresovým situacím (Dvořák J., Emmert F., Katrňák T., Krausová M., Mužíková O., Sojka M., Ševela M., Šimová B., Švandová B., Tarábková M., Valach M., Vonková E., 2008). Pokud tedy učitelé zažívají stres každý den (a jsou vůči němu více náchylní) začínají upadat do apatie, práce je nebaví. A pokud hlavně vidí, že veškerá jejich snaha předat dětem určité znalosti a mravní hodnoty je naprosto zbytečná (neexistuje žádná zpětná vazba) pociťují nesmyslnost a marnost ze své každodenní práce ve škole, případně z učitelského povolání vůbec. Tato práce pro ně ztratila smysl. Aby práci každý den zvládali, musí vynaložit mnohem víc energie. Takto se u nich vytvoří pocit stereotypu a monotónnosti a přednost dostane tzv. vnitřní výpověď. To znamená, že se vnitřně se svým povoláním rozešli a dělí ji jen proto, aby měli peníze a nedostali výpověď z venku (Hennig C., Keller G., 1996).

Pro učitele je nesmírně těžké přiznat sobě i svému okolí, že se stal obětí šikany od „dětí“. Bojí se, že by byl považován za nekompetentního a slabého. Jindy se stává, že i po ohlášení šikany a snahy tento problém řešit, se mu nedostane podpory ze strany kolegů a vedení, což vede k demotivaci a ztrátě důvěry. Někteří učitelé se dokonce rozhodnout přestat vyučovat (Francová M., Mitrová J., Tůmová A., Kuncová H., 2009).

3.6 Jak ochránit psychiku učitele

Učitelé by se měli umět bránit proti nátlakům, kterým jsou každý den vystavováni. Hennig a Keller uvádějí tyto základní strategie, jak čelit stresovým situacím:

- snížit příliš vysoké ideály – ty, které si na sebe člověk klade, neboť tím se vystavuje nebezpečí frustrace. Učitel se musí smířit s tím, že dělat chyby je běžné.
- začít říkat ne – pokud má učitel moc práce a je přetížený, měl by říct svému okolí i nadřízenému, že je na něj nakládáno moc,
- rozdělte si práci rovnoměrně – stanovit si postupné body, kterých bude schopen postupně zvládat. Tak se dostane ke svému cíli bez stresu.
- dělat si přestávky – nezačínajte ihned po skončení jedné aktivity s druhou,
- otevřeně vyjadřovat své pocity – pokud se ho něco dotkne, musí to druhé straně říct. Měl by to ale udělat ohleduplně.
- nalezení duševní opory – když jsou na bolest dva, vše je jednodušší,
- nalezení věcné opory – pokud si učitel neumí s konkrétním pracovním problémem poradit, neměl by se bát požádat kolegy o pomoc,
- nemyslet negativně – snažit se neutápět se v sebelítosti a litovat se, že neumí to a to. Učitel by se měl naopak radovat z toho, co umí a dokáže. Vždy se něco pozitivního najde.
- dobře si připravit vyučování – třída by měla vědět, jaké nároky a požadavky na ni budou kladeny. Učitel by měl trvat na dodržování pravidel a norem důsledně.
- při konfliktu by měl zachovat rozvahu – neměl by se ihned nechat svést k impulsivnímu jednání. Může zkusit konflikt převést do humoru, tím vezme agresorům vítr z plachet.
- doplňování energie – práce není jeho život. Učitel by si měl vytyčit čas na své osobní aktivity, které ho baví a z kterých má radost. Tím odbourá stres, který si nese ze školy.

- Žít zdravě – pokud je přetížený, měl by zmírnit své pracovní tempo. Učitel může začít sportovat. Při sportu si jeho mysl odpočine a navíc se příjemně uvolní a bude unavený. Tím pádem bude lépe spát (Hennig C., Keller G., 1996).

III Praktická část

4 Cíl a metodika

4.1 Cíl práce

Bakalářská práce je zaměřena na problém agresivního chování dětí vůči učitelům. Snaží se zjistit příčiny agrese a šikany, popsat osobnosti oběti a osobnosti agresora šikany a následky šikanování.

Cílem praktické části bude zjistit, v jaké míře ovlivňuje typ školy, věk a pohlaví dětí agresivitu vůči učitelům.

Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že problematika šikany učitelů je dle mého názoru zlehčována. Jak by se přece učitel mohl nechat šikanovat od dítěte? Problémem je také to, že málokterý šikanovaný učitel řekne, jaké trable mu agresor přináší. Prostě se za to stydí. Tyto šikany pak bývají před veřejností schovány navždy.

Dalším problémem je i politika školství. Žádný ředitel nechce, aby se o jeho škole mluvilo jako o místě, kde žáci šikanují kantory. Přišli by tak o budoucí studenty a tím pádem i o finance. Když už se tedy nějaký učitel odváží říct svému nadřízenému, že je šikanován, může se stát, že ředitel tento problém zlehčí a ututlá.

Děti mají mnoho práv, díky kterým se mohou bránit, ale co učitelé? Učitelská profese je dle mě jednou z nejnáročnějších a nejzodpovědnějších prací. Nezasloužili by se tedy i učitelé nějaká práva, která je budou chránit?

4.2 Výzkumná metoda

4.2.1 Dotazník

Ke sběru dat je využita dotazníková metoda. Dotazník je nestandardizovaný a obsahuje uzavřené, otevřené a škálové otázky.

Dotazník je metodou, jejímž cílem je na základě kladení otázek získat co nejvíce písemných odpovědí.

Při sestavování dotazníku je nejdůležitější, aby výzkumník vytvořil takové otázky, díky kterým se mu dostane odpověď na předem stanovené hypotézy. Tyto otázky musí být jasné, srozumitelné, jednoduché a takové u kterých je vyloučena respondentova předpojatost.

Dotazník by měl být dlouhý jen tak, aby výzkumník získal všechny potřebné údaje. Nikdy by neměl být tak dlouhý, aby respondenty unavoval. Mohlo by se stát, že respondenti povrchně zakroužkují či označí odpovědi bez zamyšlení či dokonce přečtení (Gavora, 2000).

4.2.1.1 Tvorba dotazníkových položek

Kladené otázky podléhají základnímu dělení. Rozlišují se otázky uzavřené, otevřené, polozavřené a škálové (Gavora, 2000).

V mém dotazníku bude celkem osm otázek. Pomocí těchto otázek se buď potvrdí, nebo vyvrátí mé pracovní hypotézy.

- Uzavřené otázky

Jedná se o takovou otázku, u které výzkumník získá hotovou alternativní odpověď. Respondent v tomto případě vybírá vhodnou odpověď z daného výběru (Gavora, 2000).

- Otevřené otázky

Při vyplňování otevřených otázek může respondent zvolit jakoukoliv odpověď. Výhodou otevřených otázek je to, že zde nejsou předem stanovené alternativní odpovědi, respondent tedy získává velkou volnost u odpovědi. Výzkumník díky nim získá nové a neznámé údaje. Za nevýhodné se dá považovat to, že odpovědi bývají obtížněji zpracovány (Gavora, 2000).

- Polouzavřené otázky

Jde o kombinaci otevřených a uzavřených otázek. Respondentovi jsou nejprve nabízeny alternativní odpovědi a poté se ještě žádá o vysvětlení formou otevřených otázek (Gavora, 2000).

4.2.2 Zpověď učitele

V praktické části je také využita doplňující analýza, která dokumentuje jeden konkrétní příklad šikany učitele.

4.3 Výzkumné předpoklady

- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele se bude na jednotlivých typech škol lišit.
- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude u mužů větší než u žen.
- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude větší u studentů prvního ročníku než u absolventského.

4.4 Výzkumný vzorek

Pracovní vzorek byl vybrán záměrně a nahodile. Vzorkem byli studenti středního odborného učiliště a gymnázia a to vždy z prvního ročníku a závěrečného ročníku (předpokládaný věk 15/16 let a 18/19/20 let).

Ve zpovědi učitele je popsán konkrétní příběh jednoho učitele, který se s šikanou ze strany žáků setkal.

5 Výzkumné prostředí

5.1 Gymnázium J. V. Jirsíka

Gymnázium J. V. Jirsíka postavil v roce 1868 biskup Jirsík. 3. října téhož roku bylo zahájeno vyučování. Gymnázium je zaměřeno na všeobecné vzdělávání, velký důraz je kladen na výuku jazyků. Gymnázium má velmi dobré výsledky v přírodovědných předmětech a programování. K dnešnímu dni navštěvuje toto gymnázium více než 500 studentů ve čtyřletém a osmiletém cyklu. Škola má celkem 43 učitelů (<http://www.gjvj.cz/page/zobrazit/historie>).

5.2 Střední škola a vyšší odborná škola cestovního ruchu

SŠ a VOŠ CR se prezentuje jako škola, která je zaměřená na gastronomii, hotelnictví a turismus. Tato škola se stala členem Evropské asociace hotelových škol, spolupracuje se zahraničními školami podobného zaměření (<http://www.skolacrb.cz/index.html>).

Střední odborná škola je určena pro absolventy základních škol a má tyto obory:

- Učební obory 65-51-H/01 - Kuchař-Číšník

Školní vzdělávací program:

Kuchař-číšník,

Kuchař,

Číšník-servírka.

- Studijní obory 65-42-M/01 - Hotelnictví

Školní vzdělávací program:

Hotelnictví a turismus.

- Studijní obor 65-41-L/01 - Gastronomie

Školní vzdělávací program:

Kuchař (<http://www.skolacrb.cz/index.html>).

Pro mou práci byly využity učební obory 65-51-H/01.

6 Vyhodnocení

6.1 Dotazník

Jak jsem již psala výše, dotazníky byly vyplněny studenty 1. a 3. ročníku učňovského oboru a studenty 1. a 4. ročníku gymnázia.

Jeden vyplněný dotazník je v příloze č. I.

6.1.1 Učňovský obor – 1. ročník

V prvním ročníku učňovského oboru bylo z celkem padesáti dotazníků vyplněno 47. V první části dotazníku byly vyplněny kontaktní otázky, ze kterých bylo zjištěno:

Tabulka č. 2 Základní informace

	Počet	Procenta
Počet mužů	23	48,94%
Počet žen	24	51,06%
Σ	47	100%
Průměrný věk žen	16	x
Průměrný věk mužů	15,74	x
Prospěch mužů	Počet	Procenta
Podprůměrný	3	13,04%
Průměrný	16	69,57%
Nadprůměrný	4	17,39%
Σ	23	100%
Prospěch žen	Počet	Procenta
Podprůměrný	6	25%
Průměrný	16	66,67%
Nadprůměrný	2	8,33%
Σ	24	100%

Ve druhé části dotazníku odpovídali studenti již na konkrétní otázky č. 6, 7. Nabízené možnosti studenti očíslovali číslicemi 1 až 5, kdy 1 je nejméně závažná a 5 je vysoce závažná.

- **Otázka č. 6 zní: „Co považuješ TY za šikanu učitele?“**

Tato otázka nám sděluje, co vlastně studenti považují či nepovažují za šikanu učitelů.

Nabízené možnosti byly:

- dlouhodobé ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách,
- vyhrožování a fyzické napadání,
- nepříjemné a ponižující naschvály, ničení majetku učitele,
- kyberšikana – pomluvy prostřednictvím sociálních sítí,
- ignorace osobnosti, autority a veškerých příkazů od učitele.

Za nejméně závažné považují muži možnost *dlouhodobé ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách* (40%). Ženy si myslí, že nejméně závažnou možností je *ignorace osobnosti, autority a veškerých příkazů od učitele* (66,67%). *Vyhrožování a fyzické napadání*, považují muži (36,84%) i ženy (31,25%) za nejvíce závažnou.

Celé vyhodnocení otázky č. 6 naleznete v příloze č. II.

• **Otázka č. 7: „Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?”**

Nabízené možnosti byly:

- rodinné prostředí žáka,
- nudná a nezáživná výuka,
- malý respekt učitele vůči žákům,
- věk učitele a fyzický vzhled učitele,
- msta žáků za špatné známky.

Rodinné prostředí žáka považují muži za nejméně (29,41%) i nejvíce (28%) pravděpodobné. Ženy považují za nejméně pravděpodobné *věk učitele a fyzický vzhled učitele* (33,33%). Za nejvíce pravděpodobné označily *mstu žáků za špatné známky* (28,13%).

Celé vyhodnocení otázky č. 7 naleznete v příloze č. III.

Ve třetí části dotazníku mohli studenti na zadanou otázku vybrat více odpovědí.

- **Otázka č. 8 zní: „Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?“**

Díky této otázce můžeme zjistit, zda se šikana učitelů (a její typ) objevil na dané škole. Studenti mohli zaškrtnout více možností.

Dané možnosti:

- hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách,
- ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele,
- vyhrožování a fyzické napadání,
- nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele,
- kyberšikana,
- ignorace osobnosti, autority a veškerých příkazů od učitele,
- jiné.

Tabulka č.3 Vyhodnocení otázky č. 8 - muži

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	22	95,65
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	7	30,43
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0
Kyberšikana	11	47,83
ignorace osobnosti	8	34,78
Jiné	0	0

Tabulka č. 4 Vyhodnocení otázky č. 8 - ženy

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	20	83,33
Ponížující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	6	25
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0
Kyberšikana	12	50
ignorace osobnosti	8	33,33
Jiné	1	4,17

U možnosti jiné napsala jedna studentka: „Žádná šikana se neuskutečnila.“

6.1.2 Učňovský obor – 3. ročník

Ve třetím ročníku učňovského oboru bylo z celkem padesáti dotazníků vyplněno **46**.

V první části dotazníku byly vyplněny kontaktní otázky, ze kterých bylo zjištěno:

Tabulka č. 5 Základní informace

	Počet	Procenta
Počet mužů	25	54,35%
Počet žen	21	45,65%
Σ	46	100%
Průměrný věk mužů	18,12	X
Průměrný věk žen	18,33	X
Prospěch mužů	Počet	Procenta
Podprůměrný	5	20%
Průměrný	18	72%
Nadprůměrný	2	8%
Σ	25	100%
Prospěch žen	Počet	Procenta
Podprůměrný	2	9,52%
Průměrný	16	76,2%
Nadprůměrný	3	14,28%
Σ	21	100%

Zbytek vyhodnocení odpovídá stejným požadavkům, jako v případě učňovského oboru 1. ročník.

- **Otázka č. 6 zní: „Co považuješ TY za šikanu učitele?“**

Za nejméně závažné považují muži *ignoraci osobnosti, autority a veškerých příkazů od učitele* (50%). Ženy si myslí, že nejméně závažnou jsou *dlouhodobé ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách* (41,67%). *Vyhrožování a fyzické napadání* považují muži (58,62%) i ženy (45,45%) za nejvíce závažnou.

Celé vyhodnocení otázky č. 6 naleznete v příloze č. IV.

- **Otázka č. 7: „Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?“**

Za nejméně pravděpodobné považují muži *nudnou a nezáživnou výuku* (31,58%) a *věk učitele a jeho fyzický vzhled* (31,58%). Ženy považují za nejméně pravděpodobné *nudnou a nezáživnou výuku* (60%). Za nejvíce pravděpodobné označili muži (38,46%) i ženy (46,43%) *rodinné prostředí žáka*.

Celé vyhodnocení otázky č. 7 naleznete v příloze č. V.

Ve třetí části dotazníku mohli studenti na zadanou otázku vybrat více odpovědí.

- **Otázka č. 8 zní: „Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?“**

Díky této otázce můžeme zjistit, zda se šikana učitelů (a její typ) objevil na dané škole. Studenti mohli zaškrtnout více možností.

Tabulka č. 6 Vyhodnocení otázky č. 8 - muži

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	25	100
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	12	48
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	2	8
Kyberšikana	1	4
ignorace osobnosti	24	96
Jiné	0	0

Tabulka č. 7 Vyhodnocení otázky č. 8 - ženy

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	21	100
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	12	57
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	3	14
Kyberšikana	0	0
ignorace osobnosti	16	76,19
Jiné	0	0

6.1.3 Gymnázium – 1. ročník

V prvním ročníku bylo vyplněno všech padesát dotazníků. V první části dotazníku byly vyplněny kontaktní otázky, ze kterých bylo zjištěno:

Tabulka č. 8 Základní informace

	Počet	Procenta
Počet mužů	21	42%
Počet žen	29	58%
Σ	50	100%
Průměrný věk mužů	15,52	x
Průměrný věk žen	15,5	x
Prospěch mužů	Počet	Procenta
Podprůměrný	1	4,77%
Průměrný	13	61,9%
Nadprůměrný	7	33,33%
Σ	21	100%
Prospěch žen	Počet	Procenta
Podprůměrný	3	10,35%
Průměrný	23	79,3%
Nadprůměrný	3	10,35%
Σ	29	100%

Zbytek vyhodnocení odpovídá stejným požadavkům, jako v případě Učňovského oboru 1. ročník.

- **Otázka č. 6 zní: „Co považuješ TY za šikanu učitele?“**

Tato otázka nám sděluje, co vlastně studenti považují či nepovažují za šikanu učitelů.

Za nejméně závažné považují muži *dlouhodobé ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách* (45,45%). Ženy si myslí, že nejméně závažnou možností je *kyberšikana – pomluvy prostřednictvím sociálních sítí* (60%). *Vyhrožování a fyzické napadání* považují muži (51,61%) i ženy (85,29%) za nejvíce závažnou.

Celé vyhodnocení otázky č. 6 naleznete v příloze č. VI.

- **Otázka č. 7: „Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?”**

Za nejméně pravděpodobné považují muži (30,77%) i ženy (46,67%) *věk učitele a fyzický vzhled učitele*. Za nejvíce pravděpodobné označili muži (60%) i ženy (37,93%) *malý respekt učitele vůči žákům*.

Celé vyhodnocení otázky č. 7 naleznete v příloze č. VII.

Ve třetí části dotazníku mohli studenti na zadanou otázku vybrat více odpovědí.

- **Otázka č. 8 zní: „Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?”**

Díky této otázce můžeme zjistit, zda se šikana učitelů (a její typ) objevil na dané škole. Studenti mohli zaškrtnout více možností.

Tabulka č. 9 Vyhodnocení otázky č. 8 - muži

Otázka č. 8/ muži - Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	17	80,95
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	3	14,29
Vyhrožování a fyzické napadání	1	4,76
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0
Kyberšikana	4	19,05
ignorace osobnosti	7	33,33
Jiné	3	14,29

U možnosti jiné napsali tři studenti: „*Žádná šikana se neuskutečnila.*“

Tabulka č. 10 Vyhodnocení otázky č. 8 - ženy

Otázka č. 8/ ženy - Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	25	86,21
Ponížující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	4	13,79
Vyhrožování a fyzické napadání	1	3,45
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0
Kyberšikana	5	17,24
ignorace osobnosti	11	37,93
Jiné	3	10,35

U možnosti jiné napsaly tři studentky: „Žádná šikana se neuskutečnila.“

6.1.4 Gymnázium 4. ročník

Ve čtvrtém ročníku bylo vyplněno všech padesát dotazníků. V první části dotazníku byly vyplněny kontaktní otázky, ze kterých bylo zjištěno:

Tabulka č. 11 Základní informace

	Počet	Procenta
Počet mužů	24	48%
Počet žen	26	52%
Σ	50	100%
Průměrný věk mužů	15,52	x
Průměrný věk žen	15,5	x
Prospěch mužů	Počet	Procenta
Podprůměrný	1	4,17%
Průměrný	12	50%
Nadprůměrný	11	45,83%
Σ	24	100%
Prospěch žen	Počet	Procenta
Podprůměrný	2	7,69%
Průměrný	18	69,23%
Nadprůměrný	6	23,08%
Σ	26	100%

- **Otázka č. 6 zní: „Co považuješ TY za šikanu učitele?“**

Tato otázka nám sděluje, co vlastně studenti považují či nepovažují za šikanu učitelů.

Za nejméně závažné považují muži *dlouhodobé, ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách* (26,3%) a *kyberšikanu – pomluvy prostřednictvím sociálních sítí*. Ženy si myslí, že nejméně závažnou je *kyberšikna – pomluvy prostřednictvím sociálních sítí* (42,86%). *Vyhrožování a fyzické napadání* považují muži (48,15%) i ženy (74,19%) za nejvíce závažnou.

Celé vyhodnocení otázky č. 6 naleznete v příloze č. VIII.

- **Otázka č. 7: „Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?“**

Za nejméně pravděpodobné považují muži (32%) i ženy (38,1%) *nudnou a nezáživnou výuku*. Za nejvíce pravděpodobné označili muži (27,27%) i ženy (36,67%) *malý respekt učitele vůči žákům* a se stejnými procenty *mstu žáků za špatné známky*.

Celé vyhodnocení otázky č. 7 naleznete v příloze č. IX.

Ve třetí části dotazníku mohli studenti na zadanou otázku vybrat více odpovědí.

- **Otázka č. 8 zní: „Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?“**

Díky této otázce můžeme zjistit, zda se šikana učitelů (a její typ) objevil na dané škole. Studenti mohli zaškrtnout více možností.

Tabulka č. 12 Vyhodnocení otázky č. 8 - muži

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	11	45,83
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	5	20,83
Vyhrožování a fyzické napadání	5	20,83
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	4	16,67
Kyberšikana	16	66,67
ignorace osobnosti	12	50
Jiné	0	0

Tabulka č. 13 Vyhodnocení otázky č. 8 - ženy

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?		
	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	20	76,92
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	10	38,46
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	2	7,69
Kyberšikana	13	50
ignorace osobnosti	13	50
Jiné	5	19,23

U možnosti jiné napsaly tři studentky: „*Žádná šikana se neuskutečnila.*“

Čtvrtá studentka uvedla: „*Aneb, jak se chová učitel ke mně, tak se budu chovat i já k němu.*“

Pátá studentka napsala: „*Pomluvy a kritika, která se šíří po celé škole.*“

7 Vyhodnocení výzkumných předpokladů

Nyní se pokusím potvrdit nebo naopak vyvrátit předem stanovené předpoklady.

7.1 Předpoklad č. 1

Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele se bude na jednotlivých typech škol lišit.

Jak již bylo zmíněno, výzkum probíhal na odborném učilišti a gymnáziu. Cílem bylo zjistit, zda má na šikanu učitelů vliv míra vzdělání (zde se předpokládá, že na gymnáziu je míra vzdělání vyšší než na odborném učilišti).

Dotazník vyplnilo celkem 93 studentů z učňovského oboru (1. + 3. ročník) a 100 studentů z gymnázia (1. + 4. ročník).

Díky otázce č. 6 můžeme zjistit, co považují studenti za šikanu učitele a co nikoli. Otázka přesně zní: „Co považuješ TY za šikanu učitele?“

Tabulka č. 14 Vyhodnocení otázky č. 6 - učňovský obor + gymnázium

Co považuješ TY za šikanu učitele?								
	Učňovský obor				Gymnázium			
	1	5	1	5	1	5	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	21	14	32,81%	9,46%	19	6	28,79%	4,84%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	3	61	4,69%	41,22%	3	81	4,55%	65,32%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitelů	3	30	4,69%	20,27%	5	20	7,58%	16,13%
Kyberšikana	7	34	10,93%	22,97%	27	11	40,90%	8,87%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	30	9	46,88%	6,08%	12	6	18,18%	4,84%
Σ	64	148	100%	100%	66	124	100%	100%

Poznámka : 1 představuje druh šikany, který je nejméně závažný, 5 nejvíce závažný.

Z výsledků je patrné, že za šikanu učitele nepovažují studenti učňovského oboru *ignoraci osobnosti učitele a veškerých jeho příkazů*, studenti gymnázia *kyberšikanu*. Naopak za šikanu považují studenti učňovského oboru i gymnázia *vyhrožování a fyzické napadání*.

Tabulka č. 15 Vyhodnocení otázky č. 6 - podprůměrní a nadprůměrní studenti

Co považuješ TY za šikanu učitele?								
	Podprůměrní				Nadprůměrní			
	1	5	1	5	1	5	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	3	6	30,00%	13,64%	6	4	27,27%	7,14%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0	16	0,00%	36,36%	2	28	9,09%	50,00%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitelů	0	7	0,00%	15,91%	4	10	18,18%	17,86%
Kyberšikana	1	10	10,00%	22,73%	4	11	18,18%	19,64%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	6	5	60,00%	11,36%	6	3	27,27%	5,36%
Σ	10	44	100%	100%	22	56	100%	100%

Poznámka : 1 představuje druh šikany, který je nejméně závažný, 5 nejvíce závažný.

Otázka č. 7 (Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?) nám pomůžeme zjistit, z jakého důvodu mohou studenti své kantory začít šikanovat.

Tabulka č. 16 Vyhodnocení otázky č. 7 - učňovský obor + gymnázium

Co může být podle tebe příčinou, že se žáci chovají hrubě ke svým učitelům?								
	Učňovský obor				Gymnázium			
	1	5	1	5	1	5	1	5
Rodinné prostředí žáka	9	38	12,00%	34,23%	14	14	20,59%	15,38%
Nudná a nezáživná výuka	26	18	34,67%	16,22%	19	8	27,94%	8,80%
Malý respekt učitele vůči žákům	13	22	17,33%	19,82%	6	34	8,82%	37,36%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	21	11	28,00%	9,91%	20	7	29,41%	7,69%
Msta žáků za špatné známky	6	22	8,00%	19,82%	9	28	13,24%	30,77%
Σ	55	111	100%	100%	68	91	100%	100%

Poznámka : 1 představuje druh šikany, který je nejméně závažný, 5 nejvíce závažný.

Z této tabulky můžeme vyčíst, že studenti učňovského oboru považují za nejvíce pravděpodobnou příčinu výskytu šikany učitelů *rodinné prostředí žáka*, studenti gymnázia *malý respekt učitele vůči žákům*. Za výskyt šikany vůči učitelům je dle studentů učňovského oboru nejméně zodpovědná *nudná a nezábavná výuka*, podle gymnazistů *věk učitele a jeho fyzický vzhled*.

Otázka č 8 nám pomůže zodpovědět otázku, zda má tedy typ vzdělání vliv na šikany učitelů a jaký druh šikany se na dané škole nejčastěji objevuje.

Celá otázka zní: „Jaký způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?“

Studenti mohli označit více variant.

Tabulka č. 17 Vyhodnocení otázky č. 8 - učňovský obor + gymnázium

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?				
	Učňovský obor		Gymnázium	
	Počet	%	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	90	96,8	73	73
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	37	39,8	22	22
Vyhrožování a fyzické napadání	0	0	7	7
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	5	5,38	6	6
Kyberšikana	24	25,8	38	38
ignorace osobnosti učitele	56	60,2	43	43
Jiné	1	1,08	11	11

Učňovský obor

U otázky "Jiné" bylo vyplněno: „*Žádná šikana se neuskutečnila.*“

Gymnázium

U otázky "Jiné" bylo vyplněno:

9x: „*Žádná šikana se neuskutečnila.*“

1x „*Aneb, jak se chová učitel ke mně, tak se budu chovat i já k němu.*“

1x „*Pomluvy a kritika, která se šíří po celé škole.*“

Z tabulky vyplývá, že se na učňovském oboru i gymnáziu nejčastěji vyskytuje *hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách a ignorace osobnosti učitele*. Poměr mezi školami je relativně stejný. Nelze tedy tvrdit, že má na výskyt šikany vůči učitelům vliv typ školy. Jediné, co mě překvapilo, je, že dle průzkumu se objevil rozdíl v závažném činu, jako je *fyzické napadání*, a to v neprospěch gymnázia.

Studenti v této otázce mohli vyplnit také bod „jiné“, kde mohli napsat to, co v seznamu nenašli. Bohužel jen 1 student učňovského oboru napsal, že se šikana učitelů na jejich škole neuskutečňuje a z gymnazistů tuto možnost zvolilo pouze 9 studentů. Z toho vyplývá, že se autorita osobnosti učitelů na školách snižuje. Pokud nebudou studenti respektovat autoritu učitelů, budou v dospělosti respektovat vůbec někoho?

Z této otázky vyplývá, že typ školy nemá vliv na výskyt šikany vůči učitelům.

7.2 Předpoklad č. 2

Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude u mužů větší než u žen.

S touto hypotézou je spojena otázka č. 6, díky které můžeme zjistit, který druh šikany se může nejčastěji projevit u žen a který u mužů.

Dotazník vyplnilo celkem 93 mužů a 100 žen.

Tabulka č. 18 Vyhodnocení otázky č. 6 - muži + ženy

Co považuješ TY za šikanu učitele?								
	Muži				Ženy			
	1	5	1	5	1	5	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	22	12	36,07%	9,60%	18	8	30,51%	5,44%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4	60	6,56%	48,00%	2	82	3,39%	55,78%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	6	25	9,84%	20,00%	2	25	3,39%	17,00%
Kyberšikana	12	22	19,67%	17,60%	12	23	20,34%	15,65%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	17	6	27,87%	4,80%	25	9	42,37%	6,13%
Σ	61	125	100%	100%	59	147	100%	100%

Poznámka : 1 představuje druh šikany, který je nejméně závažný, 5 nejvíce závažný.

Z tabulky je patrné, že za šikanu učitelů považují muži i ženy *vyhrožování a fyzické napadání*. Za šikanu nepovažují muži *dlouhodobé, ztrapňující komentáře*, ženy *ignoraci osobnosti učitele a veškerých příkazů*.

Bohužel až při zpracování výsledků bylo zjištěno, že žádná otázka z dotazníku nám jasně nesdělí, zda je agresivní chování častějším projevem u mužů než u žen.

7.3 Předpoklad č. 3

Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude větší u studentů prvního ročníku než u absolventského.

Abychom odpověděli na tento předpoklad, musí být porovnány 1. ročníky s absolventskými. V prvních ročnících bylo vyplněno 97 dotazníků, v absolventských 96.

Pro vyhodnocení hypotézy použijí otázku č. 6, která nám sděluje, co vlastně studenti považují za šikanu učitelů a otázku č. 8, která nám zodpoví, zda má věk vliv na výskyt šikany.

Tabulka č. 19 Vyhodnocení otázky č. 6 - 1. ročník učňovského oboru + gymnázia a absolventský ročník učňovského oboru + gymnázia

Co považuješ TY za šikanu učitele?								
	1. ročníky				Absolventské ročníky			
	1	5	1	5	1	5	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	17	14	27,42%	9,21%	23	6	33,82%	5,00%
Vyhrožování a fyzické napadání	2	74	3,22%	48,68%	4	68	5,88%	56,67%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	3	26	4,84%	17,11%	5	24	7,35%	20,00%
Kyberšikana	17	28	27,42%	18,42%	17	17	25,00%	17,00%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	23	10	37,10%	6,58%	19	5	27,94%	4,17%
Σ	62	152	100%	100%	68	120	100%	100%

Poznámka : 1 představuje druh šikany, který je nejméně závažný, 5 nejvíce závažný.

Vyhrožování a fyzické napadání považují jak žáci 1. ročníků (48,69%), tak i absolventských (56,67%) za nejvíce závažné. Za nejméně závažné považují žáci 1. ročníků *ignoraci osobnosti učitele a veškerých příkazů* (37,10%), studenti absolventských ročníků *dlouhodobé, ztrapňující komentáře* (33,82%).

Tabulka č. 20 Vyhodnocení otázky č. 8 - 1. ročník učňovského oboru + gymnázia a absolventský ročník učňovského oboru + gymnázia

Jaké způsoby šikany vůči učitelům se dle tebe uskutečnily ve tvé třídě tento školní rok?				
	1. ročníky		Absolventské ročníky	
	Počet	%	Počet	%
Hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách	86	98,85	77	80,21
Ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele	20	22,99	39	40,63
Vyhrožování a fyzické napadání	2	2,3	5	5,21
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0	11	11,46
Kyberšikana	31	35,63	30	31,25
ignorace osobnosti	34	39,08	65	67,71
Jiné	7	8,05	5	5,21

Poznámka : studenti mohli vybrat více variant.

Z tabulky vyplývá, že na výskyt šikany vůči učitelům nemá vliv věk studentů, nicméně zde můžeme vyčíst jisté rozdíly v druzích šikany. Největší rozdíl spatřuji v bodě *ignorace osobnosti učitele a ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele*, který se více vyskytuje u absolventských ročníků, kde je rozdíl téměř 50%. Tento výsledek bych očekávala z vlastní zkušenosti spíše u studentů 1. ročníků.

8 Zpověď učitele

Tato analýza se zabývá případem šikanované učitelky B ze strany studentky X na Obchodní Akademii, Husova 1 v Českých Budějovicích. Se šikanovanou učitelkou B jsem se osobně sešla a vyslechla si její příběh.

V roce 2009 se stala třídní učitelkou v 1.B. Třídnictví nevykonávala poprvé. Je již zkušenou kantorkou, která se pyšní titulem PeadDr., proto pro ni přijetí role třídní učitelky nepředstavovalo zpočátku žádný problém. Po pár týdnech si ovšem začala všimnout neobvyklých a pro ni znepokojivých skutečností. Studentka X si při každé hodině češtiny neodpustila jízlivý komentář na adresu jedné své spolužačky D. D byla velmi chytrá a nadaná dívka. Čeština jí bavila, s žádným učivem neměla problém. D navíc byla ve skupině lidí, která nepodlehla manipulaci od X.

X byla velmi silná osobnost, která již po pár dnech ve škole rozdělila 1.B. na dvě skupiny lidí. V té první byli zmanipulovaní spolužáci, kteří ji obdivovali a nebojím se i říci, že sloužili. Přehlíželi její nevhodné chování, podporovali ji ve všem, co si umanula. Ona je na oplátku vzala pod svou ochranu.

Ve druhé skupině zbyla hrst spolužáků, kteří nepodlehli jejím manipulacím a odmítli ji přijmout za svou vůdkyni. X se je proto záměrně snažila poškodit. To vyvrcholilo šikanou spolužačky D, která se stala na dlouhou dobu terčem její nenávisti.

Šikana vůči D začala nejprve nevhodnými komentáři, které později přešli v psychický teror. Zesměšňování a psychické šikanování se dělo každý den. Výjimkou nebyla ani kyberšikana. X nikdy nepoužila fyzickou šikanu. D po pár měsících šikaně podlehla a přestala chodit do školy.

Učitelka B byla mezi prvními, kteří si všimli, že je ve třídě něco v nepořádku. Nejprve si chtěla promluvit se studentkou D, a zjistit, jestli je vše v pořádku. Ta, jelikož byla vystrašená kvůli X, nic neřekla. Učitelce ale byla dost nápadná její častá absence. Když studentka chyběla již více jak měsíc, zkontaktovala se s jejími rodiči. Ti byli chováním své dcery velmi znepokojeni, neboť doma pořád jen polehávala a mluvila o tom, že jí bolí hlava

a že nemá chuť k jídlu. Vypadala vyčerpaně a byla apatická. Učitelka B si proto s nimi i se studentkou domluvila schůzku mimo školu. Vysvětlila D, že pokud se jí něco špatného děje ve škole, nemusí se bát říct o tom jí i svým rodičům. Po pár minutách, kdy se jí paní učitelka B snažila vysvětlit, že jí chce pomoci, D začala plakat a vše paní učitelce i svým rodičům řekla.

Paní učitelka B začala tento problém okamžitě řešit. Vše nahlásila na vedení školy, které se okamžitě zkontaktovalo s rodiče šikanující dívky X. Otec dívky X je bohatý podnikatel, matka je typ ženy, která nedá dopustit na názory svého muže, sama ustupuje do pozadí. Když se dozvěděli o tom, že jejich dcera šikanuje svou spolužačku, byla jejich reakce docela chladná. Nebyli v šoku ani se jí nesnažili omlouvat. Jen řekli, že si s ní o tom promluví.

Vedení školy a i učitelka B se proto rozhodli, že si promluví přímo se šikanující dívkou X. Ta jen seděla a celou dobu, kdy k ní paní učitelka B a ředitelka školy promlouvali, mlčela a usmívala se. Sama paní učitelka B jí řekla, že to bylo, jako kdyby mluvila do zdi. Žádná reakce, nic.

Paní učitelka B řekla šikanované dívce D, aby opět začala chodit do školy, že už se nemusí ničeho bát. Kdyby se cokoliv dělo, ať za ní okamžitě zajde. D měla zpočátku obavy, ale nakonec do školy opět začala chodit. Šikana se už neobjevila, X jí úplně ignorovala, jako kdyby ani neexistovala. Dívce D to ale vyhovovalo, konečně měla svůj klid.

V této době začal tlak na paní učitelku B. Každý den musela řešit nějaký kázeňský problém X a vůbec celé třídy, která byla rozdělena na dva tábory odlišně smýšlejících lidí. Chodili za ní její kolegové s prosbami, ať tyto kázeňské problémy vyřeší. Do toho se musela ,a vlastně i chtěla, zabývat šikanou studentky D. To nejhorší bylo ale ještě před ní.

X je typ osobnosti, která musí dávat najevo svou dominanci, proto po pár dnech zaměřila svou agresivitu na někoho jiného. Na mladou a perspektivní učitelku C. C neměla ještě žádnou praxi, byla velmi vstřícná. Vyučovala občanskou výchovu, své hodiny se snažila dělat velmi zábavné, studentům proto dávala volnost. Toho využila právě X, která se na ní

zaměřila. Ona a její skupinka oddaných spolužáků začali naprosto ignorovat osobnost učitelky C. Nerespektovali její požadavky, ignorovali příkazy. Při hodině občanské nauky si vždy dali tři lavice k sobě. Někteří seděli dokonce zády k učitelce C a celou hodinu diskutovali, jako kdyby byli v kavárně. C se neustále obracela na B. Ta měla stále dokola s X rozhovory, udělila jí dvojku schování, nic to ale nebylo platné. Učitelka C naprosto rezignovala. X a její partu posadila na konec třídy do rohu, aby se mohla věnovat studentům, kteří se o výuku zajímali.

Po všech nezdařených rozhovorech s X se učitelka B rozhodla pro spolupráci s výchovnou poradkyní a etopedem. Ti docházeli do školy celý měsíc a se třídou měli rozhovory a individuální pohovory. Bohužel, ani toto X od šikany neodradilo. Jelikož za ní paní učitelka B neustále chodila a vlastně pořád po ní něco chtěla, začala svou zlobu a vztek ventilovat vůči ní. Paní učitelka B vyučovala ve své třídě Češtinu a Němčinu. Při těchto hodinách X neustále vyrušovala, měla jízlivé připomínky a komentáře, na prosby a příkazy učitelky B vůbec nereagovala. Svě třídni učitelce B chtěla dokázat, že má nad ní převahu. Přestala jí proto akceptovat jako osobnost, začala se s ní dohadovat, vyhrožování probíhalo každý den. X také využila mediálních prostředků a rozpoutala na internetu proti paní učitelce B kyberšikanu. X byla inteligentní dívka (měla nadprůměrný prospěch) a tak si domyslela, že pokud bude vyrušovat ještě více při jiných hodinách, bude se tlak na učitelku B stupňovat i od jejích kolegů. To se také stalo. V době, kdy byl na učitelku B největší tlak, se ještě udála jedna špatná událost v její rodině, kdy jeden z jejích blízkých po dlouhé nemoci zemřel. Učitelka B tak již neměla síly na to, aby se snažila situaci s X vyřešit. Začali se u ní projevovat somatické poruchy, jako je nespavost, apatičnost, ztráta váhy a chutě k jídlu. Dostala se do takové fáze, kdy měla pocit, že všechny možnosti již vyčerpala a tak zažádala o uvolnění z funkce třídniho učitele. Po dvou a půl letech tak přestala ve třídě vyučovat.

Tento příběh jsem zařadila do své bakalářské práce z toho důvodu, neboť mi přišlo důležité, popsat konkrétní případ a poukázat tak na fakt, že tento jev se opravdu v naší společnosti vyskytuje. Učitelku B znám osobně, byla to i má třídni učitelka na střední škole. Velmi mě zaskočilo, že právě ona se stala obětí šikany ze strany studentů. Je to typ kantora, který si umí vytvořit respekt, je to na první pohled silná a vyrovnaná osobnost. Na tomto příkladu je tedy patrné, že i zdravě sebevědomý člověk se může stát obětí šikany.

IV Výzkum

Bakalářská práce na téma Agresivní chování a šikana žáků vůči učitelům se zabývala tímto jevem, který se čím dál častěji vyskytuje v dnešní společnosti. Na začátku byly stanoveny tři předpoklady :

- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele se bude na jednotlivých typech škol lišit.
- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude u mužů větší než u žen.
- Lze předpokládat, že četnost výskytu agresivních útoků na učitele bude větší u studentů prvního ročníku než u absolventského.

Z výzkumu vyplývá, že předpoklad č. 1 je nepravdivý. Na výskyt šikany učitelů nemá vliv typ školy. Z výsledků se však můžeme dozvědět, jaký typ šikany se na daných školách nejčastěji vyskytuje. Studenti učňovského oboru i gymnázia se nejčastěji setkali s *hlasitými, neustálým a hrubým vyrušováním při hodinách a ignorací osobnosti učitele*.

Předpoklad č. 2 se nepotvrdil ani nevyvrátil. Bohužel až při zpracování výsledků bylo zjištěno, že žádná otázka z dotazníku nám jasně nesdělí, zda je agresivní chování častějším projevem u mužů než u žen. Z výzkumu lze alespoň vyčíst, co za šikanu učitelů považují ženy a co muži. Obě pohlaví považují za šikanu učitelů *vyhrožování a fyzické napadání*. Za šikanu nepovažují muži *dlouhodobé, ztrapňující komentáře*, ženy *ignorací osobnosti učitele a veškerých příkazů*.

Předpoklad č. 3 se nepotvrdil neboť nebyly zjištěny rozdílné četnosti ve výskytu šikany vůči učitelům. Nicméně, z výsledků je patrné, že *Vyhrožování a fyzické napadání* považují jak žáci 1. ročníků (48,69%), tak i absolventských (56,67%) za nejvíce závažné. Za nejméně závažné považují žáci 1. ročníků *ignorací osobnosti učitele a veškerých příkazů* (37,10%), studenti absolventských ročníků *dlouhodobé, ztrapňující komentáře* (33,82%).

Z výsledků můžeme dále vyčíst jisté rozdíly v druzích šikany, které se v 1. Ročníku a absolventském ročníku různí. Největší rozdíl spatřuji v bodě *ignorace osobnosti učitele a ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele*, který se více vyskytuje u absolventských ročníků, kde je rozdíl téměř 50%. Tento výsledek bych očekávala z vlastní zkušenosti spíše u studentů 1. ročníků.

V Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda má na výskyt šikany vliv typ školy. Konkrétně se jednalo o střední odborné učiliště a gymnázium. První předpoklad zněl přesně takto:

- Typ školy ovlivňuje agresivitu dětí vůči učitelům.

Dle zjištěných výsledků se ukázalo, že tato hypotéza je nepravdivá. Na výskyt šikany vůči učitelům tedy nemá vliv typ školy, nicméně z výsledků je patrné, že se určité druhy šikany na školách vyskytují, jde převážně o tyto problémy:

- ponižující a ztrapňující komentáře na adresu učitele,
- ignorace osobnosti učitele,
- hlasité, neustálé a hrubé vyrušování při hodinách.

Zdá se mi, že tyto jevy jsou obecně zlehčovány. Ale při vysoké míře tohoto chování, může mít dosti nepříjemné a neblahé důsledky na psychiku vyučujícího. Tím pádem se narušuje i příznivé klima třídy. To může mít za důsledek zhoršení vzájemných vztahů učitelů se studenty a s tím sníženou kvalitu vyučování. Rok od roku se míra neslušnosti studentů vůči učitelům stupňuje. Nejde již jen o nemístné poznámky a posměšky, ale o hrubé vulgarismy a hulvátské chování (žáci nezdraví své učitele, křičí, nezaklepou, když vchází do kabinetu...). Možným důvodem, proč autorita učitelů postupně klesá je ta, že si žáci uvědomují, jak omezené pravomoci učitelé vůči nim mají. Nechci v žádném případě snižovat ani zlehčovat práva studentů, připadá mi však, že se zapomíná na práva učitelů.

Když jsem přemýšlela o možnosti řešení toho, aby se agresivní chování ze strany žáků snížilo, napadly mě tyto možnosti:

- učitelé by si hlavně měli přiznat, že jsou obětí šikany od studentů,
- pokud panuje ve třídě napětí, škola by měla pracovat s etopedem,
- větší angažovanost rodičů na třídních schůzkách a konzultačních hodinách (speciálně pro rodiče agresivních dětí, kteří se vyhýbají odpovědnosti),

- při hrubé nekázni by se rodičům mohlo sáhnout na přídavky na děti (pokud žák chodí za školu, nespolupracuje, nenosí domácí úkoly, je vulgární),
- fyzický trest není řešení, ale netrestat učitele, když mu rupnou nervy a jeho chování je, dá se říci, ospravedlnitelné (pokud by například student hrubě, nemístně a dlouhodobě urážel svého kantora).

Mým dalším cílem bylo to, aby se o šikaně učitelů začalo více mluvit a toto téma se nezlehčovalo. Velmi mě potěšilo, že paní ředitelka z odborného učiliště, kde výzkum probíhal, projevila zájem o získané výsledky i o celou bakalářskou práci. Naopak pan ředitel z gymnázia mou práci, řekla bych, až pohrdal. Jeho poznámky nebyly zrovna příjemné, výzkum nakonec povolil. Z jednání obou je patrné, že konverzace na toto téma je možná, ale pořád se bude setkávat s jistým pohrdáním a zesměšněním. Je to možná tím, že se prostě toto téma zhlcuje a nebere zase až tak moc vážně. Spouště lidem nejspíš připadá, že se dospělý člověk nemůže nechat šikanovat „dítětem“, že to zkrátka není možné.

Šikana učitelů je skutečný problém. Morální hodnoty dětí se neustále snižují. Otázka však zní: „Nemůžeme za to přece my všichni?“ Celá naše společnost se chová nemorálně. Lidé se k sobě nechovají hezky, média navíc toto ještě masírují přehnanými zprávami a nevhodnými pořady. My jsme přece ti, kteří dávají dětem příklad. Musí proto začít sami u sebe, pokud budeme chtít něco změnit.

VI Použitá literatura

1. BOURCET S., GRAVILLONOVÁ I., Éditions Albin Mechel S.A., *Šikana ve škole, na ulici, doma, jak bránit své dítě... Praktický průvodce pro rodiče, pedagogy a vychovatele*, Paris, 2004, ISBN 80-00-01552-8
2. ČERMÁK I., *Lidská agrese a její souvislosti*, Fakta v. o. s., Žďár nad Sázavou, 1998, ISBN 80-902614-1-8
3. DVOŘÁK J., EMMERT F., KATRŇÁK T., KRAUSOVÁ M., MUŽÍKOVÁ O., SOJKA M., ŠVELA M., ŠÍMOVÁ B., ŠVANDOVÁ B., TARÁBKOVÁ M., VALACH M., VONKOVÁ E., *Odmaturuj ze společenských věd*, Didaktik, Brno, 2008, ISBN 978-80-7358-122-0
4. FISCHER S., ŠKODA J., *Sociální patologie, Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, Grada Publishing, a. s., Praha, 2009, ISBN 978-80-247-2781-3
5. FRANCOVÁ M., MITROVÁ J., TŮMOVÁ A., KUNCOVÁ H., *Šikana učitelů, Zvyšující se výskyt šikany učitelů základních škol ze strany žáků v České republice*, Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova v Praze, Praha, 2009
6. FRANCOVÁ M., MITROVÁ J., TŮMOVÁ A., *Šikana učitel - Návrh řešení problému v České republice*, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, zimní semestr 2009/2010
7. GAVORA P., *Úvod do pedagogického výzkumu*, Paido, Brno, 2000, ISBN 80-85931-79-6
8. HENNIG C., KELLER G., *Antistresový program pro učitele: projevy, příčiny a způsoby překonání stresu z povolání*, Portál s. r. o., Praha, 1996, ISBN 80-7178-093-6
9. KELNAROVÁ J., MATĚJKOVÁ E., *Psychologie 1. díl pro studenty zdravotnických oborů*, Grada Publishing, a. s., Praha, 2010, ISBN 978-80-247-3270-1
10. KOLÁŘ M., *Bolest šikanování, cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách*, Portál s. r. o., Praha, 2001, ISBN 80-7178-513-X
11. MARTÍNEK M., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*, Grada Publishing a. s., Praha, 2009, ISBN 978-80-247-2310-5
12. NOVOTNÁ E., *Sociologie sociálních skupin*, Grada Publishing a. s., Praha, 2010, ISBN 908-80-247-2957-2

13. PAULÍK K., *Psychologie lidské odolnosti*, Grada Publishing, a. s., Praha, 2010, ISBN 978-80-247-2959-6
14. PROCHÁZKA M., *Sociální pedagogika*, Grada Publishing a. s., Praha, 2012, ISBN 978-80-247-3470-5
15. ŘÍČAN P., JANOŠOVÁ P., *Jak na šikanu*, Grada Publishing, a. s., Praha, 2010, ISBN 978-80-247-2991-6
16. VÁGNEROVÁ M., *Psychopatologie pro pomáhající profese*, Portál, Praha, 2004, ISBN 80-7178-802-3

Internet:

- (<http://www.msmt.cz/search.php?action=results&query=%C5%A1ikana+u%C4%8Ditel%C5%AF&x=0&y=0> , JANIŠ P., [3.9.2012])
- (<http://www.pppuo.cz/tiskni.php?id=2020&lang=cze>, Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, [3.9.2012])
- (<http://www.minimalizacesikany.cz/chci-se-dozvedet/253>, JUDr. PhDr. CHODĚRA O. [5.9.2012])
- (<http://www.anv.cz/clanky/215-sikana-ucitelu>, PhDr. ARABADŽIEV S., [5.9.2012])
- (http://www.zachranny-kruh.cz/rizikove_chovani/co_je_to_sikana.html, KAŠPAROVÁ B., [10.10.2012])
- (<http://www.skolacrb.cz/index.html> [22.12.2012])
- (<http://www.gjvj.cz/page/zobrazit/historie> [22.12.2012])

VII Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Příčiny problémů z pohledu aktérů	28
Tabulka č. 2: Základní informace	42
Tabulka č. 3: Vyhodnocení otázky č. 8 – muži	44
Tabulka č. 4: Vyhodnocení otázky č. 8 – ženy	45
Tabulka č. 5: Základní informace	46
Tabulka č. 6: Vyhodnocení otázky č. 8 – muži	47
Tabulka č. 7: Vyhodnocení otázky č. 8 – ženy	47
Tabulka č. 8: Základní informace	48
Tabulka č. 9: Vyhodnocení otázky č. 8 – muži	49
Tabulka č. 10: Vyhodnocení otázky č. 8 – ženy	50
Tabulka č. 11: Základní informace	50
Tabulka č. 12: Vyhodnocení otázky č. 8 – muži	52
Tabulka č. 13: Vyhodnocení otázky č. 8 – ženy	52
Tabulka č. 14: Vyhodnocení otázky č 6 – učňovský obor + gymnázium	53
Tabulka č. 15: Vyhodnocení otázky č 6 – podprůměrní a nadprůměrní studenti	54
Tabulka č. 16: Vyhodnocení otázky č. 7 – učňovský obor + gymnázium	54
Tabulka č. 17: Vyhodnocení otázky č. 8 – učňovský obor + gymnázium	55
Tabulka č. 18: Vyhodnocení otázky č 6 – muži + ženy	57
Tabulka č. 19: Vyhodnocení otázky č 6 – 1. ročník učňovského oboru + gymnázium a absolventský ročník učňovského oboru + gymnázia	58
Tabulka č. 20: Vyhodnocení otázky č 8– 1. ročník učňovského oboru + gymnázium a absolventský ročník učňovského oboru + gymnázia	58

VIII Seznam příloh

Příloha č. I: Dotazník

Příloha č. II: Vyhodnocení otázky č. 6 (učňovský obor - 1. ročník)

Příloha č. III: Vyhodnocení otázky č. 7 (učňovský obor - 1. ročník)

Příloha č. IV: Vyhodnocení otázky č. 6 (učňovský obor - 3. ročník)

Příloha č. V: Vyhodnocení otázky č. 7 (učňovský obor - 3. ročník)

Příloha č. VI: Vyhodnocení otázky č. 6 (gymnázium - 1. ročník)

Příloha č. VII: Vyhodnocení otázky č. 7 (gymnázium - 1. ročník)

Příloha č. VIII: Vyhodnocení otázky č. 6 (gymnázium - 4. ročník)

Příloha č. IX: vyhodnocení otázky č. 7 (gymnázium - 4. ročník)

PŘÍLOHA Č. I

Dobrý den,

jmenuji se Monika Machová a kombinovaně studuji obor Sociální pedagogika na pedagogické fakultě Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích.

Pracuji na bakalářské práci, jejímž cílem je zjistit, jak se projeví negativní chování žáka vůči učiteli v případě, kdy žák s učitelem "vede válku".

Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou použity pouze a jen za účelem zpracování bakalářské práce.

Přečtěte si prosím vždy řádně zadání.

V dotazníku je celkem 8 otázek.

Na otázky odpovídejte prosím pravdivě.

Děkuji Vám za ochotu a čas věnovaný tomuto dotazníku.

Monika Machová

U otázek 1 – 5 vyber jen jednu možnost.

1. Jaké je tvé pohlaví?

- žena • muž

2. Kolik je ti let?

- 15 • 16 • 17 • 18 • 19 • 20

3. Kde studuješ?

- střední odborné učiliště • gymnázium

4. Jaký navštěvuješ ročník?

- první (začátek studia od podzimu 2012) • poslední (konec studia léto 2013)

5. Jaký máš ve škole prospěch?

- podprůměrný • průměrný • nadprůměrný

U otázky 6 ohodnoť nabízené možnosti od čísla 1 – 5, kdy jedna je nejméně závažná a 5 je vysoce závažná

6. Co považuješ Ty za šikanu učitele?

2

ztrapňující komentáře, hlasité a neustálé vyrušování při hodinách

5

vyhrožování a fyzické napadnutí

4

nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele

1

kyberšikana – pomluvy prostřednictvím sociálních sítí

2

ignorace osobnosti, autority a veškerých příkazů od učitele

PŘÍLOHA Č. II

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 6 – UČŇOVSKÝ OBOR 1. ROČNÍK				
				Dlouhodobé ztrapňující komentáře	Vyhrožování a fyzické napadnutí	Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	Kyberšikana	Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů
1	M	16	průměrný	3	5	3	1	4
2	M	15	průměrný	1	5	4	4	2
3	M	16	průměrný	2	5	4	3	1
4	M	16	nadprůměrný	5	5	5	5	5
5	M	17	průměrný	2	3	1	4	5
6	M	15	průměrný	5	2	1	4	3
7	M	15	průměrný	1	5	4	3	2
8	M	15	průměrný	2	5	3	2	3
9	M	16	nadprůměrný	3	5	3	3	2
10	M	16	podprůměrný	1	2	2	5	3
11	M	15	průměrný	3	5	3	3	3
12	M	15	průměrný	3	5	5	5	4
13	M	18	průměrný	5	3	3	5	1
14	M	16	průměrný	5	5	5	3	3
15	M	15	průměrný	1	5	4	4	2
16	M	15	průměrný	3	5	4	2	2
17	M	17	podprůměrný	5	2	3	4	3
18	M	16	nadprůměrný	5	5	1	5	1
19	M	15	průměrný	3	4	4	1	2
20	M	15	průměrný	3	4	3	3	2
21	M	15	podprůměrný	5	5	5	5	1
22	M	17	nadprůměrný	1	4	3	5	2
23	M	16	průměrný	1	3	5	5	4
24	Ž	15	průměrný	3	5	4	1	2
25	Ž	16	podprůměrný	5	5	5	5	5
26	Ž	16	nadprůměrný	5	5	5	5	5
27	Ž	16	průměrný	1	5	5	5	1
28	Ž	15	průměrný	3	2	5	5	5

29	Ž	19	průměrný	3	5	5	3	2
30	Ž	18	nadprůměrný	3	5	4	3	1
31	Ž	16	průměrný	1	5	5	5	1
32	Ž	16	průměrný	1	5	5	5	1
33	Ž	15	průměrný	4	5	2	1	3
34	Ž	16	průměrný	4	5	3	2	1
35	Ž	16	průměrný	3	4	2	5	1
36	Ž	16	průměrný	2	5	4	2	1
37	Ž	16	průměrný	3	4	5	2	1
38	Ž	16	podprůměrný	5	2	3	5	1
39	Ž	17	průměrný	4	3	2	5	1
40	Ž	15	průměrný	2	3	5	4	1
41	Ž	16	podprůměrný	5	5	5	2	1
42	Ž	16	podprůměrný	3	5	3	4	2
43	Ž	16	podprůměrný	3	3	2	5	4
44	Ž	16	podprůměrný	5	5	3	5	5
45	Ž	15	průměrný	1	2	2	5	1
46	Ž	15	průměrný	4	1	4	3	1
47	Ž	16	průměrný	5	5	3	5	3

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	4	2	8	4	6
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	3	3	2	15
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	5	5	4	10
Kyberšikana	2	4	3	2	13
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	14	3	2	1	4

	1	5
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	31,25%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	66,67%	x

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	6	3	7	0	7
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0	3	3	3	14
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	3	1	7	5	7
Kyberšikana	2	2	6	5	8
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	4	8	6	3	2

	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	40%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	36,84%

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	10	5	15	4	13
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	6	6	5	29
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	3	6	12	9	17
Kyberšikana	4	6	9	7	21
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	18	11	8	4	6

	1	5
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	50,00%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	38,16%

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	26,09%	13,04%	30,43%	0,00%	30,43%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0,00%	13,04%	13,04%	13,04%	60,87%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	13,04%	4,35%	30,43%	21,74%	30,43%
Kyberšikana	8,70%	8,70%	26,09%	21,74%	34,78%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	17,39%	34,78%	26,09%	13,04%	8,70%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	16,67%	8,33%	33,33%	16,67%	25,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,17%	12,50%	12,50%	8,33%	62,50%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	20,83%	20,83%	16,67%	51,67%
Kyberšikana	8,33%	16,67%	12,50%	8,33%	54,17%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	58,33%	12,50%	8,33%	4,17%	16,67%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / učňovský obor 1. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	21,28%	10,64%	31,92%	8,51%	27,66%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	2,13%	12,77%	12,77%	10,64%	61,70%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	6,38%	12,77%	25,53%	19,15%	36,17%
Kyberšikana	8,51%	12,77%	19,15%	14,89%	44,68%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	38,30%	23,40%	17,02%	8,51%	12,77%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. III

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 7 – UČŇOVSKÝ OBOR 1. ROČNÍK				
				Rodinné prostředí žáka	Nudná a nezáživná výuka	Malý respekt učitele vůči žákům	Věk učitele a jeho fyzický vzhled	Msta žáků za špatné známky
1	M	16	průměrný	5	3	5	5	1
2	M	15	průměrný	2	2	4	4	3
3	M	16	průměrný	1	4	5	3	2
4	M	16	nadprůměrný	2	5	5	5	3
5	M	17	průměrný	1	2	3	5	5
6	M	15	průměrný	1	5	2	4	3
7	M	15	průměrný	5	2	2	2	5
8	M	15	průměrný	4	1	3	2	3
9	M	16	nadprůměrný	5	1	2	3	3
10	M	16	podprůměrný	1	5	1	1	4
11	M	15	průměrný	2	4	4	4	4
12	M	15	průměrný	5	3	4	4	4
13	M	18	průměrný	5	5	1	2	5
14	M	16	průměrný	5	3	3	4	4
15	M	15	průměrný	3	1	4	2	3
16	M	15	průměrný	2	2	3	2	2
17	M	17	podprůměrný	4	2	2	2	4
18	M	16	nadprůměrný	3	5	1	1	5
19	M	15	průměrný	1	2	2	4	5
20	M	15	průměrný	4	3	5	3	4
21	M	15	podprůměrný	5	1	4	1	1
22	M	17	nadprůměrný	3	2	4	3	3
23	M	16	průměrný	4	5	3	2	4
24	Ž	15	průměrný	5	3	2	1	4
25	Ž	16	podprůměrný	2	5	5	2	5
26	Ž	16	nadprůměrný	2	5	5	2	3
27	Ž	16	průměrný	3	5	1	4	4
28	Ž	15	průměrný	5	3	3	4	1
29	Ž	19	průměrný	4	2	5	3	4
30	Ž	18	nadprůměrný	3	1	5	4	3
31	Ž	16	průměrný	5	1	1	1	5
32	Ž	16	průměrný	1	1	5	1	5
33	Ž	15	průměrný	4	1	1	1	5
34	Ž	16	průměrný	4	5	1	2	3
35	Ž	16	průměrný	5	3	4	1	2
36	Ž	16	průměrný	4	5	3	2	2
37	Ž	16	průměrný	5	1	3	2	4

38	Ž	16	podprůměrný	1	5	5	4	4
39	Ž	17	průměrný	5	3	4	1	5
40	Ž	15	průměrný	2	4	2	1	3
41	Ž	16	podprůměrný	4	1	3	3	5
42	Ž	16	podprůměrný	4	5	1	2	5
43	Ž	16	podprůměrný	5	4	5	3	2
44	Ž	16	podprůměrný	3	3	4	2	5
45	Ž	15	průměrný	2	2	2	2	2
46	Ž	15	průměrný	1	3	2	2	4
47	Ž	16	průměrný	5	1	5	1	5

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	3	4	3	6	8
Nudná a nezáživná výuka	7	2	6	2	7
Malý respekt učitele vůči žákům	5	4	4	3	8
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	8	9	3	4	0
Msta žáků za špatné známky	1	4	4	6	9

	1	5
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	33,33%	x
Msta žáků za špatné známky	x	28,13%

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	5	4	3	4	7
Nudná a nezáživná výuka	4	7	4	2	6
Malý respekt učitele vůči žákům	3	5	5	6	4
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	3	7	4	6	3
Msta žáků za špatné známky	2	2	7	7	5

	1	5
Rodinné prostředí žáka	29,41%	x
Rodinné prostředí žáka	x	28,00%

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	8	8	6	10	15
Nudná a nezáživná výuka	11	9	10	4	13
Malý respekt učitele vůči žákům	8	9	9	8	12
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	11	16	7	10	3
Msta žáků za špatné známky	3	6	11	13	14

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	26,83%	x
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	26,83%	x
Rodinné prostředí žáka	x	26,32%

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	21,74%	17,39%	13,04%	17,39%	30,44%
Nudná a nezáživná výuka	17,39%	30,44%	17,39%	8,70%	26,10%
Malý respekt učitele vůči žákům	13,04%	21,74%	21,74%	26,10%	17,39%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	13,04%	30,44%	17,39%	26,10%	13,04%
Msta žáků za špatné známky	8,70%	8,70%	30,44%	30,44%	21,74%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	12,50%	16,67%	12,50%	25,00%	33,33%
Nudná a nezáživná výuka	29,17%	8,33%	25,00%	8,33%	29,17%
Malý respekt učitele vůči žákům	20,83%	16,67%	16,67%	12,50%	33,33%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	33,33%	37,50%	12,50%	16,67%	0,00%
Msta žáků za špatné známky	4,17%	16,67%	16,67%	25,00%	37,50%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / učňovský obor 1. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	17,02%	17,02%	12,77%	21,28%	31,92%
Nudná a nezáživná výuka	23,40%	19,15%	21,28%	8,51%	27,66%
Malý respekt učitele vůči žákům	17,02%	19,15%	19,15%	19,15%	25,53%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	23,40%	34,04%	14,89%	21,28%	6,38%
Msta žáků za špatné známky	6,38%	12,77%	23,40%	27,66%	29,79%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. IV

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 6 – UČŇOVSKÝ OBOR 3. ROČNÍK				
				Dlouhodobé ztrapňující komentáře	Vyhrožování a fyzické napadnutí	Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	Kyberšikana	Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů
1	M	19	průměrný	1	2	3	5	4
2	M	18	nadprůměrný	2	5	3	4	1
3	M	17	průměrný	3	4	4	3	4
4	M	17	průměrný	3	5	5	3	4
5	M	18	průměrný	1	5	3	2	4
6	M	17	průměrný	3	5	3	2	3
7	M	17	podprůměrný	3	5	4	3	4
8	M	18	průměrný	5	4	3	2	1
9	M	18	průměrný	4	5	2	1	1
10	M	18	průměrný	1	5	3	4	2
11	M	18	průměrný	3	5	5	3	3
12	M	19	průměrný	1	1	3	4	5
13	M	20	průměrný	3	5	4	2	2
14	M	17	podprůměrný	2	4	4	4	1
15	M	20	průměrný	1	5	5	5	2
16	M	19	průměrný	2	5	3	3	4
17	M	18	průměrný	3	5	4	4	1
18	M	18	nadprůměrný	3	2	5	5	2
19	M	18	průměrný	2	5	4	2	1
20	M	20	podprůměrný	4	4	4	5	1
21	M	17	podprůměrný	3	5	3	4	2
22	M	19	podprůměrný	3	5	3	5	2
23	M	17	průměrný	2	5	4	2	1
24	M	18	průměrný	3	4	4	4	2
25	M	18	průměrný	1	5	5	4	3
26	Ž	19	průměrný	2	5	4	1	4
27	Ž	17	nadprůměrný	2	5	5	3	3
28	Ž	20	průměrný	1	5	3	4	2
29	Ž	19	průměrný	2	5	4	1	3
30	Ž	18	průměrný	3	5	4	2	1
31	Ž	17	průměrný	2	2	3	5	3
32	Ž	19	průměrný	1	2	5	5	4
33	Ž	17	průměrný	2	1	4	5	4
34	Ž	19	průměrný	3	2	3	5	5
35	Ž	19	průměrný	3	5	3	3	2
36	Ž	17	podprůměrný	1	5	5	5	2
37	Ž	20	nadprůměrný	3	5	5	2	1

38	Ž	20	průměrný	2	4	4	4	2
39	Ž	19	průměrný	3	5	5	4	3
40	Ž	17	nadprůměrný	2	5	4	5	3
41	Ž	18	průměrný	3	5	5	4	2
42	Ž	18	průměrný	1	5	5	4	3
43	Ž	19	podprůměrný	3	5	4	2	1
44	Ž	17	průměrný	1	5	4	5	3
45	Ž	18	průměrný	2	4	4	4	1
46	Ž	18	průměrný	3	5	5	5	5

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	6	5	11	2	1
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	2	0	5	17
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	1	10	9	5
Kyberšikana	1	6	5	8	5
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	8	7	3	6	1

	1	5
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	50%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	58,62%

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	5	8	8	0	0
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	3	0	2	15
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	0	4	9	8
Kyberšikana	2	3	2	6	8
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	4	5	7	3	2

	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	41,67%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	45,45%

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	11	13	19	2	1
Vyhrožování a fyzické napadnutí	2	5	0	7	32
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	1	14	18	13
Kyberšikana	3	9	7	14	13
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	12	12	10	9	3

	1	5
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	42,86%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	51,61%

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	24,00%	20,00%	44,00%	8,00%	4,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,00%	8,00%	0,00%	20,00%	68,00%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	4,00%	40,00%	36,00%	20,00%
Kyberšikana	4,00%	24,00%	20,00%	32,00%	20,00%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	32,00%	28,00%	12,00%	24,00%	4,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	23,81%	38,09%	38,09%	0,00%	0,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,76%	14,29%	0,00%	9,52%	71,43%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	0,00%	19,05%	42,86%	38,09%
Kyberšikana	9,52%	14,29%	9,52%	28,57%	38,09%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	19,05%	23,81%	33,33%	14,29%	9,52%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / učňovský obor 3. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	23,91%	28,26%	41,30%	4,35%	2,17%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,35%	10,87%	0,00%	15,22%	69,57%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	2,17%	30,44%	39,13%	28,26%
Kyberšikana	6,52%	19,57%	15,22%	30,44%	28,26%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	26,09%	26,09%	21,74%	19,57%	6,52%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. V

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 7 - UČŇOVSKÝ OBOR 3. ROČNÍK				
				Rodinné prostředí žáka	Nudná a nezáživná výuka	Malý respekt učitele vůči žákům	Věk učitele a jeho fyzický vzhled	Msta žáků za špatné známky
1	M	19	průměrný	4	1	2	5	3
2	M	18	nadprůměrný	3	1	4	5	2
3	M	17	průměrný	3	2	4	1	2
4	M	17	průměrný	2	3	3	3	4
5	M	18	průměrný	5	3	4	1	2
6	M	17	průměrný	4	4	2	2	4
7	M	17	podprůměrný	5	3	3	4	4
8	M	18	průměrný	1	4	5	2	3
9	M	18	průměrný	5	5	5	5	1
10	M	18	průměrný	2	3	5	1	4
11	M	18	průměrný	5	3	5	3	5
12	M	19	průměrný	4	1	2	4	2
13	M	20	průměrný	4	2	4	3	5
14	M	17	podprůměrný	5	1	2	3	4
15	M	20	průměrný	4	1	3	2	2
16	M	19	průměrný	5	2	2	5	3
17	M	18	průměrný	5	5	5	4	4
18	M	18	nadprůměrný	3	2	2	5	3
19	M	18	průměrný	4	4	4	3	3
20	M	20	podprůměrný	2	5	5	4	1
21	M	17	podprůměrný	5	1	1	1	1
22	M	19	podprůměrný	4	4	1	4	3
23	M	17	průměrný	4	4	4	1	3
24	M	18	průměrný	5	2	4	4	2
25	M	18	průměrný	5	4	1	1	2
26	Ž	19	průměrný	4	2	5	1	3
27	Ž	17	nadprůměrný	5	3	5	1	2
28	Ž	20	průměrný	5	1	2	4	3
29	Ž	19	průměrný	2	3	4	1	5
30	Ž	18	průměrný	5	1	2	4	3
31	Ž	17	průměrný	5	1	3	5	3
32	Ž	19	průměrný	4	2	3	3	3
33	Ž	17	průměrný	2	4	2	3	5
34	Ž	19	průměrný	5	2	5	4	3
35	Ž	19	průměrný	5	5	4	5	5
36	Ž	17	podprůměrný	5	2	3	4	5
37	Ž	20	nadprůměrný	5	1	1	3	2

38	Ž	20	průměrný	3	3	3	3	4
39	Ž	19	průměrný	4	3	5	4	3
40	Ž	17	nadprůměrný	5	1	2	4	3
41	Ž	18	průměrný	4	3	2	5	5
42	Ž	18	průměrný	4	1	1	1	5
43	Ž	19	podprůměrný	5	1	2	4	2
44	Ž	17	průměrný	5	1	3	3	3
45	Ž	18	průměrný	5	5	2	4	3
46	Ž	18	průměrný	5	1	3	3	3

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	1	3	3	8	10
Nudná a nezáživná výuka	6	5	5	6	3
Malý respekt učitele vůči žákům	3	6	3	7	6
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	6	3	5	6	5
Msta žáků za špatné známky	3	7	7	6	2

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	31,58%	x
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	31,58%	x
Rodinné prostředí žáka	x	38,46%

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	0	2	1	5	13
Nudná a nezáživná výuka	9	4	5	1	2
Malý respekt učitele vůči žákům	2	7	6	2	4
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	4	0	6	8	3
Msta žáků za špatné známky	0	3	11	1	6

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	60,00%	x
Rodinné prostředí žáka	x	46,43%

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	1	5	4	13	23
Nudná a nezáživná výuka	15	9	10	7	5
Malý respekt učitele vůči žákům	5	13	9	9	10
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	10	3	11	14	8
Msta žáků za špatné známky	3	10	18	7	8

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	51,72%	x
Rodinné prostředí žáka	x	42,59%

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	4,00%	12,00%	12,00%	32,00%	40,00%
Nudná a nezáživná výuka	24,00%	20,00%	20,00%	24,00%	12,00%
Malý respekt učitele vůči žákům	12,00%	24,00%	12,00%	28,00%	24,00%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	24,00%	12,00%	20,00%	24,00%	20,00%
Msta žáků za špatné známky	12,00%	28,00%	28,00%	24,00%	8,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	0,00%	9,52%	4,76%	23,81%	61,91%
Nudná a nezáživná výuka	42,86%	19,05%	23,81%	4,76%	9,52%
Malý respekt učitele vůči žákům	9,52%	33,33%	28,57%	9,52%	19,05%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	19,05%	0,00%	28,57%	38,10%	14,29%
Msta žáků za špatné známky	0,00%	14,29%	52,38%	4,76%	28,57%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / učňovský obor 3. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	2,17%	10,87%	8,70%	28,26%	50,00%
Nudná a nezáživná výuka	32,61%	19,57%	21,74%	15,22%	10,87%
Malý respekt učitele vůči žákům	10,87%	28,26%	19,57%	19,57%	15,22%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	15,22%	6,52%	23,91%	30,44%	17,39%
Msta žáků za špatné známky	6,52%	15,22%	39,13%	15,22%	17,39%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. VI

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 6 – GYMNÁZIUM 1. ROČNÍK				
				Dlouhodobé ztrapňující komentáře	Vyhrožování a fyzické napadnutí	Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	Kyberšikana	Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů
1	M	16	průměrný	3	5	5	4	3
2	M	15	nadprůměrný	2	5	3	3	3
3	M	15	nadprůměrný	1	5	4	3	2
4	M	16	průměrný	2	4	5	3	1
5	M	15	nadprůměrný	4	5	4	2	3
6	M	15	průměrný	3	5	2	1	4
7	M	16	nadprůměrný	3	4	2	2	4
8	M	16	průměrný	1	2	5	4	3
9	M	15	nadprůměrný	2	5	5	5	4
10	M	16	nadprůměrný	3	5	3	2	3
11	M	16	průměrný	1	5	3	2	3
12	M	16	nadprůměrný	1	2	2	5	2
13	M	15	průměrný	5	5	3	1	2
14	M	16	průměrný	4	5	5	4	5
15	M	16	průměrný	2	1	2	1	2
16	M	15	Podprůměrný	3	5	5	4	5
17	M	15	průměrný	1	5	4	5	2
18	M	16	průměrný	2	5	4	4	3
19	M	16	průměrný	3	5	4	5	3
20	M	15	průměrný	3	5	4	5	3
21	M	15	průměrný	4	5	5	1	4
22	Ž	15	průměrný	3	5	3	2	2
23	Ž	16	průměrný	3	5	3	2	2
24	Ž	15	průměrný	3	5	3	2	2
25	Ž	15	průměrný	3	5	3	2	2
26	Ž	16	průměrný	4	5	3	4	2
27	Ž	15	průměrný	4	5	3	2	4
28	Ž	15	průměrný	3	5	4	1	2
29	Ž	15	průměrný	3	5	4	1	2
30	Ž	15	průměrný	2	5	4	3	1
31	Ž	16	průměrný	2	5	4	4	1
32	Ž	15	průměrný	2	5	4	3	1
33	Ž	15	nadprůměrný	3	5	4	1	2
34	Ž	16	průměrný	3	5	4	2	1
35	Ž	16	průměrný	2	5	4	1	2
36	Ž	16	průměrný	2	5	4	5	4
37	Ž	16	průměrný	1	5	4	4	4

38	Ž	16	průměrný	1	5	3	3	2
39	Ž	16	průměrný	4	5	2	2	3
40	Ž	16	průměrný	3	5	4	2	2
41	Ž	16	průměrný	2	5	4	1	3
42	Ž	15	podprůměrný	3	5	5	3	5
43	Ž	15	nadprůměrný	2	5	4	4	3
44	Ž	16	podprůměrný	2	5	5	3	5
45	Ž	16	nadprůměrný	3	5	4	1	4
46	Ž	15	průměrný	2	5	4	5	2
47	Ž	15	průměrný	2	5	3	1	4
48	Ž	16	průměrný	2	5	4	1	3
49	Ž	15	průměrný	2	5	4	1	3
50	Ž	15	podprůměrný	3	5	3	4	4

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	5	5	7	3	1
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	2	0	2	16
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	4	4	6	7
Kyberšikana	4	4	3	5	5
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	1	5	9	4	2

	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	45,45%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	51,61%

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	2	12	12	3	0
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0	0	0	0	29
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	1	9	17	2
Kyberšikana	9	8	5	5	2
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	4	12	5	6	2

	1	5
Kyberšikana	60%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	85,29%

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	7	17	19	6	1
Vyhrožování a fyzické napadnutí	1	2	0	2	45
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0	5	13	23	9
Kyberšikana	13	12	8	10	7
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	5	17	14	10	4

	1	5
Kyberšikana	50%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	69,23%

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	23,81%	23,81%	33,33%	14,29%	4,76%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,76%	9,52%	0,00%	9,52%	76,20%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	19,05%	19,05%	28,57%	33,33%
Kyberšikana	19,05%	19,05%	14,29%	23,81%	23,81%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	4,76%	23,81%	42,86%	19,05%	9,52%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	6,90%	41,38%	41,38%	10,34%	0,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	3,45%	31,03%	58,62%	6,90%
Kyberšikana	31,03%	27,59%	17,24%	17,24%	6,90%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	13,79%	41,38%	17,24%	20,69%	6,90%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / gymnázium 1. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	14,00%	34,00%	38,00%	12,00%	2,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	2,00%	4,00%	0,00%	4,00%	90,00%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	0,00%	10,00%	26,00%	46,00%	18,00%
Kyberšikana	26,00%	24,00%	16,00%	20,00%	14,00%
Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů	10,00%	34,00%	28,00%	20,00%	8,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. VII

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 7 – GYMNÁZIUM 1. ROČNÍK				
				Rodinné prostředí žáka	Nudná a nezáživná výuka	Malý respekt učitele vůči žákům	Věk učitele a jeho fyzický vzhled	Msta žáků za špatné známky
1	M	16	průměrný	4	2	5	3	3
2	M	15	nadprůměrný	4	3	5	2	1
3	M	15	nadprůměrný	1	4	5	3	2
4	M	16	průměrný	3	2	3	1	4
5	M	15	nadprůměrný	3	4	2	1	4
6	M	15	průměrný	2	1	5	3	4
7	M	16	nadprůměrný	5	1	2	3	2
8	M	16	průměrný	2	1	1	2	4
9	M	15	nadprůměrný	1	3	4	1	4
10	M	16	nadprůměrný	4	5	4	3	3
11	M	16	průměrný	4	4	2	3	1
12	M	16	nadprůměrný	2	3	3	2	4
13	M	15	průměrný	4	3	5	3	4
14	M	16	průměrný	3	4	5	4	5
15	M	16	průměrný	4	2	3	3	3
16	M	15	podprůměrný	1	2	4	3	5
17	M	15	průměrný	3	2	2	2	4
18	M	16	průměrný	4	4	3	2	3
19	M	16	průměrný	4	2	4	3	2
20	M	15	průměrný	4	2	4	3	2
21	M	15	průměrný	3	4	4	1	2
22	Ž	15	průměrný	3	3	5	4	4
23	Ž	16	průměrný	3	3	4	4	3
24	Ž	15	průměrný	2	5	5	4	3
25	Ž	15	průměrný	2	3	5	3	4
26	Ž	16	průměrný	5	3	3	2	2
27	Ž	15	průměrný	2	3	5	1	3
28	Ž	15	průměrný	1	2	5	1	3
29	Ž	15	průměrný	3	2	4	1	5
30	Ž	15	průměrný	3	2	4	1	5
31	Ž	16	průměrný	4	2	5	3	1
32	Ž	15	průměrný	3	2	4	3	2
33	Ž	15	nadprůměrný	5	1	4	2	3
34	Ž	16	průměrný	4	2	3	1	4
35	Ž	16	průměrný	2	4	5	4	3
36	Ž	16	průměrný	2	3	5	4	1
37	Ž	16	průměrný	1	2	2	4	3

38	Ž	16	průměrný	2	2	5	4	5
39	Ž	16	průměrný	5	2	4	5	1
40	Ž	16	průměrný	3	3	2	2	5
41	Ž	16	průměrný	4	3	2	3	4
42	Ž	15	podprůměrný	4	2	3	4	4
43	Ž	15	nadprůměrný	3	2	2	3	4
44	Ž	16	podprůměrný	5	2	4	3	5
45	Ž	16	nadprůměrný	4	3	3	3	5
46	Ž	15	průměrný	1	5	5	2	4
47	Ž	15	průměrný	5	1	4	2	3
48	Ž	16	průměrný	2	4	3	1	5
49	Ž	15	průměrný	2	4	3	1	5
50	Ž	15	podprůměrný	2	3	5	5	5

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	3	3	5	9	1
Nudná a nezáživná výuka	3	7	4	6	1
Malý respekt učitele vůči žákům	1	4	4	6	6
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	4	5	11	1	0
Msta žáků za špatné známky	2	5	4	8	2

	1	5
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	30,77%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	60,00%

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	3	9	7	5	5
Nudná a nezáživná výuka	2	12	10	3	2
Malý respekt učitele vůči žákům	0	4	6	8	11
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	7	5	7	8	2
Msta žáků za špatné známky	3	2	8	7	9

	1	5
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	46,67%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	37,93%

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	6	12	12	14	6
Nudná a nezáživná výuka	5	19	14	9	3
Malý respekt učitele vůči žákům	1	8	10	14	17
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	11	10	18	9	2
Msta žáků za špatné známky	5	7	12	15	11

	1	5
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	39,29%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	43,59%

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	14,29%	14,29%	23,80%	42,86%	4,76%
Nudná a nezáživná výuka	14,29%	33,33%	19,05%	28,57%	4,76%
Malý respekt učitele vůči žákům	4,76%	19,05%	19,05%	28,57%	28,57%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	19,05%	23,80%	52,39%	4,76%	0,00%
Msta žáků za špatné známky	9,52%	23,80%	19,05%	38,11%	9,52%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	10,35%	31,03%	24,14%	17,24%	17,24%
Nudná a nezáživná výuka	6,90%	41,38%	34,47%	10,35%	6,90%
Malý respekt učitele vůči žákům	0,00%	13,79%	20,69%	27,59%	37,93%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	24,14%	17,24%	24,14%	27,59%	6,90%
Msta žáků za špatné známky	10,35%	6,90%	27,59%	24,14%	31,03%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / gymnázium 1. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	12,00%	24,00%	24,00%	28,00%	12,00%
Nudná a nezáživná výuka	10,00%	38,00%	28,00%	18,00%	6,00%
Malý respekt učitele vůči žákům	2,00%	16,00%	20,00%	28,00%	34,00%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	22,00%	20,00%	36,00%	18,00%	4,00%
Msta žáků za špatné známky	10,00%	14,00%	24,00%	30,00%	22,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. VIII

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 6 – GYMNÁZIUM 4. ROČNÍK				
				Dlouhodobé ztrapňující komentáře	Vyhrožování a fyzické napadnutí	Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	Kyberšikana	Ignorance osobnosti učitele a veškerých příkazů
1	M	18	nadprůměrný	2	5	3	4	1
2	M	18	průměrný	3	5	3	1	2
3	M	18	průměrný	3	5	4	2	1
4	M	19	nadprůměrný	4	5	3	2	1
5	M	19	průměrný	2	5	1	3	4
6	M	17	průměrný	5	4	3	1	2
7	M	17	nadprůměrný	1	5	4	2	3
8	M	18	průměrný	3	5	4	1	2
9	M	17	průměrný	2	5	3	1	4
10	M	18	nadprůměrný	4	5	5	2	4
11	M	18	průměrný	2	5	4	4	3
12	M	17	průměrný	1	5	5	2	2
13	M	17	nadprůměrný	2	5	4	5	2
14	M	17	průměrný	1	3	5	4	2
15	M	17	nadprůměrný	3	4	5	3	3
16	M	17	nadprůměrný	1	5	5	4	2
17	M	18	průměrný	4	4	3	2	1
18	M	19	průměrný	1	2	4	4	4
19	M	19	podprůměrný	3	2	2	5	4
20	M	17	nadprůměrný	5	1	1	3	2
21	M	18	nadprůměrný	3	4	4	5	2
22	M	18	nadprůměrný	2	2	5	5	5
23	M	18	nadprůměrný	3	1	4	4	2
24	M	19	průměrný	5	4	1	1	2
25	Ž	18	průměrný	1	4	5	4	5
26	ž	19	průměrný	1	5	4	2	3
27	ž	18	podprůměrný	3	5	3	1	2
28	ž	19	průměrný	3	4	5	1	3
29	Ž	19	průměrný	5	5	3	3	2
30	Ž	19	průměrný	2	5	4	3	1
31	Ž	18	průměrný	1	5	3	1	4
32	Ž	17	průměrný	2	5	5	4	3
33	Ž	17	průměrný	2	5	4	3	1
34	Ž	18	průměrný	1	5	3	4	2
35	Ž	18	průměrný	3	5	4	1	2
36	Ž	17	průměrný	3	5	5	4	4
37	Ž	18	průměrný	1	5	4	3	2

38	Ž	18	podprůměrný	1	5	4	2	3
39	Ž	18	průměrný	3	5	4	1	2
40	Ž	17	nadprůměrný	2	5	4	2	2
41	Ž	17	nadprůměrný	2	5	4	1	3
42	Ž	18	nadprůměrný	3	5	4	3	2
43	Ž	18	nadprůměrný	1	5	3	4	2
44	Ž	17	nadprůměrný	4	5	1	2	3
45	Ž	17	průměrný	5	5	5	4	4
46	Ž	17	průměrný	2	5	4	3	1
47	Ž	17	průměrný	4	5	3	1	4
48	Ž	18	průměrný	2	5	4	1	2
49	Ž	18	průměrný	3	5	4	2	3
50	Ž	17	nadprůměrný	4	2	1	1	3

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	5	6	7	3	3
Vyhrožování a fyzické napadnutí	2	3	1	5	13
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	3	1	6	8	6
Kyberšikana	5	6	3	6	4
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	4	11	3	5	1

	1	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	26,30%	x
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	26,30%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	48,15

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	7	7	7	3	2
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0	1	0	2	23
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	2	0	6	13	5
Kyberšikana	9	5	6	6	0
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	3	10	8	4	1

	1	5
Kyberšikana	42,86%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	74,19%

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	12	13	14	6	5
Vyhrožování a fyzické napadnutí	2	4	1	7	36
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	5	1	12	21	11
Kyberšikana	14	11	9	12	4
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	7	21	11	9	2

	1	5
Kyberšikana	50%	x
Vyhrožování a fyzické napadnutí	x	62,07%

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	20,83%	25,00%	29,17%	12,50%	12,50%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	8,33%	12,50%	4,17%	20,83%	54,17%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	12,50%	4,17%	25,00%	33,33%	25,00%
Kyberšikana	20,83%	25,00%	12,50%	25,00%	16,67%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	16,67%	45,83%	12,50%	20,83%	4,17%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník ženy – procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	26,92%	26,92%	26,92%	11,54%	7,69%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	0,00%	3,85%	0,00%	7,69%	88,46%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	7,69%	0,00%	23,08%	50,00%	19,23%
Kyberšikana	34,62%	19,23%	23,08%	23,08%	0,00%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	11,54%	38,46%	30,77%	15,38%	3,85%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 6 / gymnázium 4. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Dlouhodobé ztrapňující komentáře	24,00%	26,00%	28,00%	12,00%	10,00%
Vyhrožování a fyzické napadnutí	4,00%	8,00%	2,00%	14,00%	72,00%
Nepříjemné naschvály a ničení majetku učitele	10,00%	2,00%	24,00%	42,00%	22,00%
Kyberšikana	28,00%	22,00%	18,00%	24,00%	8,00%
Ignorace osobnosti učitele a veškerých příkazů	14,00%	42,00%	22,00%	18,00%	4,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

PŘÍLOHA Č. IX

Číslo	Pohlaví	Věk	Prospěch	Otázka č. 7 – GYMNÁZIUM 4. ROČNÍK				
				Rodinné prostředí žáka	Nudná a nezáživná výuka	Malý respekt učitele vůči žákům	Věk učitele a jeho fyzický vzhled	Msta žáků za špatné známky
1	M	18	nadprůměrný	2	4	5	1	3
2	M	18	průměrný	4	2	4	2	4
3	M	18	průměrný	5	2	3	4	1
4	M	19	nadprůměrný	5	3	1	2	4
5	M	19	průměrný	1	3	2	4	5
6	M	17	průměrný	3	1	5	2	4
7	M	17	nadprůměrný	5	2	1	3	4
8	M	18	průměrný	2	1	4	3	5
9	M	17	průměrný	5	1	2	3	4
10	M	18	nadprůměrný	4	2	3	2	4
11	M	18	průměrný	3	2	2	4	3
12	M	17	průměrný	4	3	5	1	2
13	M	17	nadprůměrný	3	4	5	1	3
14	M	17	průměrný	2	1	3	4	5
15	M	17	nadprůměrný	2	4	4	2	5
16	M	17	nadprůměrný	4	5	5	3	3
17	M	18	průměrný	3	2	4	4	5
18	M	19	průměrný	2	3	1	5	4
19	M	19	podprůměrný	3	2	1	4	4
20	M	17	nadprůměrný	1	1	4	2	2
21	M	18	nadprůměrný	3	3	4	5	5
22	M	18	nadprůměrný	1	5	3	2	4
23	M	18	nadprůměrný	2	2	5	5	1
24	M	19	průměrný	3	1	4	5	1
25	Ž	18	průměrný	4	1	5	3	2
26	ž	19	průměrný	2	1	4	3	5
27	ž	18	podprůměrný	1	2	4	3	5
28	ž	19	průměrný	3	4	5	3	4
29	Ž	19	průměrný	3	2	3	3	5
30	Ž	19	průměrný	4	2	3	1	5
31	Ž	18	průměrný	5	3	2	1	4
32	Ž	17	průměrný	4	3	5	1	2
33	Ž	17	průměrný	1	3	4	2	5
34	Ž	18	průměrný	5	1	3	2	4
35	Ž	18	průměrný	1	4	5	2	3
36	Ž	17	průměrný	2	3	5	2	5
37	Ž	18	průměrný	2	5	4	1	3

38	Ž	18	podprůměrný	3	2	5	3	3
39	Ž	18	průměrný	3	1	5	2	4
40	Ž	17	nadprůměrný	3	4	4	3	5
41	Ž	17	nadprůměrný	3	1	5	4	2
42	Ž	18	nadprůměrný	4	2	2	2	3
43	Ž	18	nadprůměrný	5	2	4	1	3
44	Ž	17	nadprůměrný	4	1	2	3	5
45	Ž	17	průměrný	3	1	1	4	5
46	Ž	17	průměrný	4	1	2	3	5
47	Ž	17	průměrný	1	5	5	2	1
48	Ž	18	průměrný	1	5	5	2	2
49	Ž	18	průměrný	3	4	5	1	2
50	Ž	17	nadprůměrný	5	4	3	5	5

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	3	6	7	4	4
Nudná a nezáživná výuka	6	8	5	3	2
Malý respekt učitele vůči žákům	4	3	4	7	6
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	3	7	4	6	4
Msta žáků za špatné známky	3	2	4	9	6

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	38,10%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	27,27%
Msta žáků za špatné známky	x	27,27%

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník ženy - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	5	3	8	6	4
Nudná a nezáživná výuka	8	6	4	5	3
Malý respekt učitele vůči žákům	1	4	4	6	11
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	6	8	9	2	1
Msta žáků za špatné známky	1	5	5	4	11

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	38,10%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	36,67%
Msta žáků za špatné známky	x	36,67%

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník ženy + muži - počet					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	8	9	15	10	8
Nudná a nezáživná výuka	14	14	9	8	5
Malý respekt učitele vůči žákům	5	7	8	13	17
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	9	15	13	8	5
Msta žáků za špatné známky	4	7	9	13	17

	1	5
Nudná a nezáživná výuka	35,00%	x
Malý respekt učitele vůči žákům	x	32,70%
Msta žáků za špatné známky	x	32,70%

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	12,50%	25,00%	29,17%	16,67%	16,67%
Nudná a nezáživná výuka	25,00%	33,33%	20,83%	12,50%	8,33%
Malý respekt učitele vůči žákům	16,67%	12,50%	16,67%	29,17%	25,00%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	12,50%	29,17%	16,67%	25,00%	16,67%
Msta žáků za špatné známky	12,50%	8,33%	16,67%	37,50%	25,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník ženy - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	19,23%	11,54%	30,77%	23,08%	15,39%
Nudná a nezáživná výuka	30,77%	23,08%	15,39%	19,23%	11,54%
Malý respekt učitele vůči žákům	3,85%	15,39%	15,39%	23,08%	42,31%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	23,08%	30,77%	34,62%	7,69%	3,85%
Msta žáků za špatné známky	3,85%	19,23%	19,23%	15,39%	42,31%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.

Otázka č. 7 / gymnázium 4. ročník ženy + muži - procenta					
	1	2	3	4	5
Rodinné prostředí žáka	16,00%	18,00%	30,00%	20,00%	16,00%
Nudná a nezáživná výuka	28,00%	28,00%	18,00%	16,00%	10,00%
Malý respekt učitele vůči žákům	10,00%	14,00%	16,00%	26,00%	34,00%
Věk učitele a jeho fyzický vzhled	18,00%	30,00%	26,00%	16,00%	10,00%
Msta žáků za špatné známky	8,00%	14,00%	18,00%	26,00%	34,00%

Poznámka: na každém řádku činí součet 100%.